

SLOVENSKI ČEBELAR

LETNIK LXXVI

1974

ŠT.

5

VSEBINA

Leopold Debevec: Anton Znideršič, spomenu velikega čebelarja, samorastnika ob stoletnici rojstva in petindvajsetletnici smrti	141
Inž. Jože Babnik: Čebelar in čebele v maju	147
Ivan Rak: Oljna repica	149
Jože Resnik: Drugoletne plemenske matice so jamstvo za gospodarski uspeh čebelarjenja	151
Jožko Slander: Se o preizkuševališčih čebelnih rodov	152
Pomembno posvetovanje o prevažanju čebel na pašo in o nekaterih drugih perečih vprašanjih — urednik	153
Anton Rozman: Savinjski čebelarji ustanovili čebelarstvo zadrugo	162
Opraševanje po žuželkah in njegov pomen z najširšega vidika — nadaljevanje in konec, prevedel Julij Mayer	163
Silvo Libnik: Se o cvetnem prahu	164
Martin Mencej: Jovan Zivanović — srbski Dzierzon	165
NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA	
Gospodarski pomen čebeloreje v NR Madžarski, prevod J. Mayer	167
Različni načini prilagajanja čebel v naravnem okolju, povzel J. Mayer	168
IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA	
Iz zapisnika seje UO in NO Saveza pčelarskih organizacija Jugoslavije v Beogradu	171
Izbirajmo najboljše čebele — inž. L. Klun	172
OSMR TNICE	
BILTEN MEDEX — export-import, d. e. kooperacija	
Kakovostni premiki v odnosih med Medexom in čebelarji	157
Jože Sušteršič: Kako bomo pri Medexu prevzemali med	158
Mleček in cvetni prah kot domače zdravilo	159

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačujejo letno članarino 50,00 din, ga prejmejo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II, tiska Tiskarna LJUBLJANA v Ljubljani

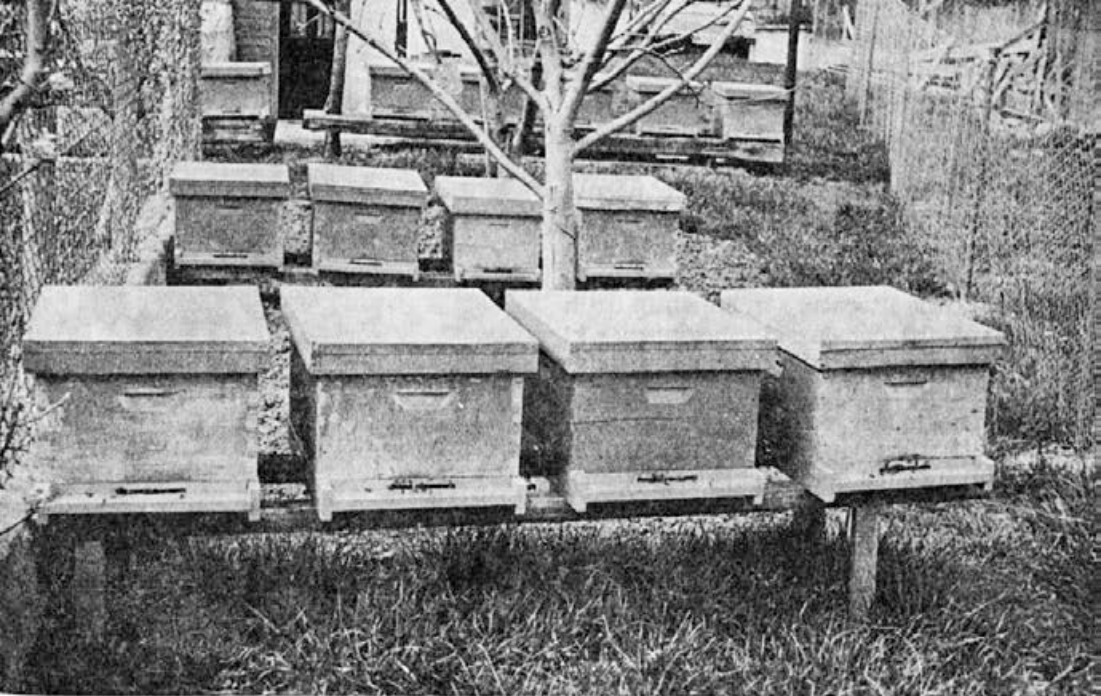
Uredniški odbor: France Guna, Alojz Kastelic, Ludvik Klun, Martin Mencej, Boris Modrijan, dr. Nežka Snoj in Jožko Slander

Glavni urednik: Martin Mencej, odgovorni urednik: inž. Ludvik Klun

Letna naročnina za nečlane 55,00 din, za tujino 60,00 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino. Stevilka žiro računa pri SDK v Ljubljani Miklošičeva cesta: 50101-678-48636.

Telefon: 20-208

Zunanja stran ovitka delo Viliža Kožarja

Lepo razporejeni nakladni panji so lahko v okras vsakemu vrtičku

*Vsem čebelarjem in bžalcem našega glasila
čestitamo praznik dela 1. maj
in želimo čim več razvedzila v prazničnih dneh*

ZČDS IN UREDNIŠTVO

ANTON ŽNIDERŠIČ

spominu velikega čebelarja, samorastnika, ob stoletnici rojstva in petindvajsetletnici smrti

LEOPOLD DEBEVEC

Naš znameniti čebelar, konstruktor in industrijec, se je rodil 13. marca 1874 v Trnovem — Bistrici (Ilirski Bistrici) manjšemu posestniku in žagarju Antonu in njegovi ženi, osemindvajsetletni Frančiški, rojeni Domladiš. Odraščal je v rojstni hiši v družbi starejše sestre in mlajšega brata ter obiskoval osnovno šolo v domačem kraju. Šolanje je nadalje-

val na (nemški) gimnaziji v Kočevju. Zaradi očetove smrti je po dokončanem četrtem razredu moral nadaljnje šolanje opustiti ter prevzeti precej zadolženo domače posestvo.

Sedemnajstletni gospodar se je z veliko vnamo lotil dela, da bi se čimprej osamosvojil in izkopal iz dolgov. K temu so v precejšnji meri prispevale njegove čebele, za katere se

je naš Anton že v dijaških letih močno zanimal, ter takoj po vrnitvi domov tudi dejansko začel čebelariti. Zaradi razmeroma ugodnih pašnih razmer so mu čebele lepo uspevale in mladi čebelar je svoje čebelarstvo podjetno razširjal. Ob prebiranju strokovne literature in številnih tujih (nemških) čebelarskih časopisov,¹ ki si jih je bil naročil (domačega tedaj še nismo imeli in ga je naš Anton šele nekaj let pozneje pomagal priklicati v življenje), si je močno in naglo razširil svoje čebelarsko znanje; še danes ve povedati očitavec — njegov čebelarski pomočnik — da je redno pozno v noč gorela luč v gospodarjevi delovni sobi. Tako je mladi čebelar kmalu spoznal, da so navadni ljudski panji (kranjiči) sicer primerni za močno razmnoževanje čebel — za čebelarjenje na roje in kvečjemu še tudi za čebelarsko trgovino —, izvoz čebel, ki pa je tedaj že kazal znake nazadovanja; nikakor pa ne ustrezajo za čebelarjenje na med, na katerega je nujno kazalo preiti čimprej. Na Slovenskem so tedaj redki posamezniki resda že uporabljali tudi nekaj večje in s premičnim satjem opremljene ljudske panje (tako imenovane dzierzonovane kranjiče), toda s premajhnimi satniki (okvirčki — mere 24×18 cm). Mladi Žnideršič je takoj uvidel, da so taki okvirčki le igračke za velike otroke-čebelarje, ne pa učinkovito sredstvo za pridobivanje medu! Za uspešno čebelarjenje na med so primerni in tudi potrebni pač le satniki velike ali tako imenovane **racionalne mere** (26×41 cm), kakršne je prav tedaj z veliko vnamo širil nemški čebelar Ferdinand Gerstung² in njegovi številni in hrupni pristaši. Po vsem tem ni prav nič čudno, da je bil obsežni čebelnjak našega Antona kmalu napolnjen s 160 takšnimi originalnimi »gerstungovci«. V teh se je vse delo opravljalo od zgoraj, satniki visijo v njih po-

prek in imajo ti panji v snemljivih mediščih, ki se nakladajo vrh panjev, satniki so polovične mere in zato nikakor niso pripravljeni za prevažanje, ker jih v skladanicah ali na vozu ni mogoče skladati v več vrst, drugo na drugo. Poleg prej omenjenih dzierzonovanih kranjičev z majhnimi satniki so se na Slovenskem pojavljali pri posameznikih tudi drugačni panji s premičnim satjem, in sicer sestavljeni po ameriškem vzorcu z nekaj večjimi satniki: **pavlinovci** in **droryevci**. Žnideršič se je na bližnji Reki in tovarnarju Baraču seznanil še z njegovimi panji, tako imenovanimi **baračevkami**; nadalje s panji po nemških vzorcih; poleg prej imenovanih **dzierzonovanih kranjičev** s satniki nemške normalne mere še z **virijentovci**. Naš Anton se je najprej odločil za originalne »gerstungovce«, v prvi vrsti zaradi velike mere satnikov (26×41), čeprav mu panj sam ni povsem ugaljal iz že prej omenjenih razlogov.

Na prelomu stoletja je skonstruiral panj

Zato je naš čebelar iskal izhod, ker pa povsem ustreznega panja le ni našel, ker ga ni bilo, se je na prelomu stoletja že intenzivno ubadal z mislijo, da kar sam sestavi panj, ki bi kolikor toliko ustrezal razvoju čebelnih družin v naših pašnih in podnebnih razmerah ter pri nas ustaljenemu načinu čebelarjenja v čebelnjaku in opravljanju čebel od zadnje strani panja. Pred očmi je imel panj, listovni panj, kakršnega je poznal iz opisa panja nemškega čebelarja in učitelja A. Albertija³; vendar se je Žnideršič pač pod Gerstungovim vplivom odločil za večji satnik.

Svoj novi panj je mladi konstruktor več let vsestransko, natančno in v velikem številu preizkušal ter je imel do leta 1904 v glavnem vse do kraja dognano, tudi način čebelarjenja, ki ga je deloma posnel po slovitnem berlinskem čebelarju Preussu⁴, način, ki spomladi s prestavljanjem zaleženih satov zavlačuje in preprečuje rojenje čebel, ko hkrati podpira vnemo čebel, da naberejo več medu, kajti udarna moč nerazdeljene čebelne družine je pač učinkovitejša. Pri vsem tem je Žnideršič naglo razprodal vseh svojih 160 gerstungovcev⁵, a tudi poslej čebelaril po natančno dognani metodi z večjim številom panjev na stalnem mestu, nekaj pa jih je razmestil po okoliških naseljih (Bitnje, Topolec) in od teh številne družine redno prevažal na najrazličnejše paše po vsem Krasu in ostalem Primorskem. Pri vsem tem se je ukvarjal še z izvozno trgovino z živimi čebelami ter vodil trgovino s čebelarskimi potrebščinami, satnicami in panji za domače tržišče. Najprej je to opravljal sam, a si je kmalu pridobil družabnika ter nadaljeval pod skupnim imenom Bile & Žnideršič⁶, dokler se leta 1902 družabnika nista sporazumno razšla. Vendar je

podjetni Žnideršič kmalu ustanovil novo podjetje **Kranjsko čebelarstvo družbo z o. z.^{6a}** s sedežem v Ilirski Bistrici.

V tujini se je zavzemal za kranjsko sivko

Za propagando naših čebel v nemškem čebelarskem svetu je Žnideršič poleg številnih, več ali manj tudi propagandnih sestavkov, obširnih cenikov svoje trgovine in oglaševanja v tujih čebelarskih časopisih napisal in v Postojni dal natisniti brošurico v nemškem jeziku: »Die Krainer Biene

Jubiläum-Ausstellung-Medaille Wien 1903, Goldene Medaille Klasse 1903, Silberne Medaille Klasse 1903, Vienna-Medaille Thurnburg

Die Krainer Biene

als

— leistungsfähigste —

Honig-Biene

von

Anton Žnideršič,

Vizepräsident d. Bienenwirtschaftlichen Zentral-Vereines für Krain, Steiermark, Kärnten und Handelsbienenständen und Fabriksbesitzer in Illyrischer Feistritz.

Jubiläum der Ausstellung — Dunaj 1898, zlato odličje v Celovcu 1901, srebrno na Dunaju 1903.

Kranjska čebela kot najboljša medarica
Anton Žnideršič,
viceprezident Zveze čebelarskih društev za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko

als leistungsfähigste Honigbiene«⁷, ki je nekaj let pozneje najbrž služila kot vir in vzor dunajskemu čebelarju in uredniku A. Alfonsusu pri pisanju podobne in obsežnejše propagandne brošure »Die Krainer oder Kärntner Biene, ihre Behandlung, Zucht und Pflege«, Wien 1909⁸.

Ko si je finančno dodobra opomogel, je Žnideršič z družabnikom Valenčičem osnoval tovarno testenin (nekdaj našim gospodinjam dobro znanih in cenjenih »Pekatet«), ki so brž zaslovene in osvojile domače tržišče. Leta 1904 je tovarna pogorela, toda znova jo je pozidal in še razširil. Kasneje je ustanovil še nov obrat te tovarne na Viču pri Ljubljani. Ko je po prvi svetovni vojni Ilirska Bistrica z drugo Primorsko ostala pod Italijo, je tuja oblast povsod ovirala podjetnost naših ljudi v korist Italijanov, ter je vse bridkosti takega ravnanja okusil tudi Žnideršič, ki je po sestvo in tovarno kratkomalo prodal, ter se umaknil v Ljubljano, kjer se je še bolj posvetil svojim ljubljanskim »Pekatetam« ter po malem še tudi čebelaril in prevažal. Že od vsega začetka odbornik leta 1898 ustanovljenega »Slovenskega čebelarkega društva (SČD) je poslej malone stalno opravljal dolžnost predsednika društva, po drugi svetovni vojni pa predsednika nove »Čebelarke zadruge za Slovenijo«, ki je nasledila SČD. In v tem svojstvu je kot ena prvih žrtev prometne nesreče pri nas tudi umrl (21. XII. 1947), ko ga je vozečega na dvokolesu podrl objesten voznik tovarnjaka.

Čebelarjenje v AŽ panjih je širil s pisano besedo in dejanji

Žnideršičevo moderno in obsežno velečebelarstvo v Ilirski Bistrici je v letih 1905—1909 ob poletnih nedeljah postalo redni cilj številnih romarjev posebne vrste — čebelarjev malone iz

vse tedanje Kranjske, posebno številni so bili udeleženci iz krajev ob železniški progi med Ljubljano in Ilirsko Bistrico. Ti živahni in zgovorni romarji so se udeleževali »enodnevnih čebelarških tečajev« ali »shodov«, ki jih je SČD sklicevalo k vzornemu čebelnjaku svojega odbornika in soustanovitelja Žnideršiča, da utrdi in poglobi strokovno znanje svojih članov. Predavatelji na teh »shodih« so bili naši najboljši čebelarški strokovnjaki, levji delež pa je seveda nosil in odlično opravil sam gospodar. Slovenski čebelar je o vsem tem obširno poročal ter objavljati tudi skupinske foto-posnetke udeležencev.⁹ Tečaji pri Žnideršiču imajo v zgodovini SČD posebno obeležje: »Doba čebelarških shodov 1905—1908«¹⁰. V prvi vrsti je Žnideršič na teh shodih seznanjal čebelarje s svojim novim panjem in načinom čebelarjenja v njem. Novi nauk je padal na rodovitna tla in ni trajalo dolgo, ko so se že začeli posamezni novi panji pojavljati v čebelnjakih bližnje ali daljnje okolice še pred letom 1910, ko je prizadeveni konstruktor objavil opis svojega panja v Slovenskem čebelarju, in sicer leta 1910 v XIII. letniku na strani 108.¹⁰ Kljub zaostalosti naših tedanjih čebelarjev se je ob vnemi društvenih predavateljev (M. Humek, A. Bukovec, A. Likozar) novi panj razmerno zelo naglo razširjal ter se vse bolj uveljavljal, predvsem zaradi uspehov, ki so jih čebelarji dosegli prav s tem panjem. Prva svetovna vojna je naglo širjenje močno zavrla, ko je bilo tudi zaključeno novo obdobje društvenega delovanja SČD: **Dobo širjenja AŽ-panja 1910—1914.**¹¹ Ko se je po prvi svetovni vojni močno dvignilo zanimanje za čebelarstvo, je tedanji urednik SČ M. Humek ponatisnil prvotni Žnideršičev opis svojega panja iz l. 1910 v SČ 1919 str. 149 ter v svojem dodatku opisal še vse spremembe, ki jih je panj medtem doži-

vel, razen seveda »žlebičja«, ki ga je tudi sam Žnideršič opisal ločeno in pozneje in še to v nemškem jeziku v časniku »Deutscher Imker aus Böhmen« 1914, str. 330, medtem ko je slovenski prevod tega članka objavil v SČ 1915, str. 7, tedanji urednik Fr. Rojina. Žlebičje je sicer nekoliko olajšalo delo v AŽ panju in listovnih panjih sploh, a med čebelarji se ni usidralo, ker je panj kompliciralo, zahtevalo je tudi precizno mizarstvo delo in s tem panj podražilo; a tudi vnema zagovornikov AŽ panja je medtem popustila in po svoje je tudi vojna negativno vplivala. Hrvatski prevod opisa AŽ panja »Moj panj in način mojega čebelarjenja« je v celoti objavilo glasilo Centralnega čebelarstva v Zagrebu »Jugoslovenska pčela« 1924, str. 7, ter s tem nekoliko utrla pot AŽ panju med naše vzhodne soseske, koder se ti panji po drugi svetovni vojni vse močnejše uveljavljajo, zlasti takšni vrhniške izdelave, ki jim splošno pravijo kar (košnice) **Gromovke!**

Pri SČ je Žnideršič sodeloval od vsega začetka in čebelarji so njegovo mnenje vedno močno cenili ter upoštevali. Saj ga menda ni bilo letnika (in teh je v času njegovega življenja bilo 50!), ki ne bi imeli po več njegovih tehničnih in preišljenih prispevkov. Njegov zadnji prispevek »Rojstvo Slovenskega čebelarja« je bil v SČ objavljen že po njegovi smrti leta 1948, str. 12 in 15, pozneje je objavljen njegov nekrolog SČ 1948, str. 27! Prenekateri prispevek je Žnideršič napisal za tuje čebelarstvo časopise (nemške), zlasti Deutscher Imker aus Böhmen in dunajski Bienenvater jih imata precej. Sodeloval je tudi pri pisanju in sestavi najboljše nemškega čebelarstva učbenika »August Ludwig: Unsere Bienen«, III. izdaja, ki je izšla leta 1922, ima Žnideršičev prispevek v svojem II. delu na str. 64—69. Popisal je »Čebelarstvo

na Kranjskem«, ki ga pojasnjujejo štiri podobe.

Ob sestavljanju svojega panja (za čebelarjenje na med) pa Žnideršič ni pozabil na svojo izvozno trgovino z živimi čebelami ter nekako mimogrede in prav v ta namen sestavil še en nov panj, nekaj polovični AŽ panj, ki ga je imenoval **eksportni panj**, čebelarji pa kratkomalo kar »polovičar«. Konstruktor je ta panj oddajal čebelarjem, da bi po dogovoru vanj vsajali roje, kar bi potem trgovec odkupoval in porabljal v svoji trgovini z živimi čebelami. Satnike teh »eksportovcev« je trgovec opremljal z začetki satnic, tako da čebelarji s temi panji niso imeli nobenega opravljanja ali težav. Navadno so si čebelarji v tem panjiču pridobivali osnovno znanje za opravljanje čebel v sodobnih panjih sploh. Seveda je Žnideršič prepustil exportni panj tudi čebelarju, če bi ga ta želel obdržati, in to za malenkostno odškodnino. Tako so prav ti preprosti eksportovci mnogo pripomogli k naglemu širjenju AŽ panja ali **Alberti-Žnideršičevega panja**, kakor naši čebelarji povečini še danes imenujejo AŽ panj, kar pa ni več povsem pravilno. Iz nemških čebelarstevskih knjig, ki jih je večje število napisal nekdanji čebelarstveni trgovec v Podsmreki pri Višnji gori baron Rothschild (1836—1908), pozneje Ravenegg, konec prejšnjega stoletja, so naši čebelarstveni prvaki šele po prvi svetovni vojni (v začetku tridesetih let nekako dognali, da se je imenovali Rothschild ukvarjal s problemi listovnega panja prej kot Alberti, saj je prvi svoj listovni panj razstavil na čebelarstveni razstavi že leta 1872 v Salzburgu, medtem ko je Alberti svoj izum razstavil šele dve leti pozneje, in sicer 1874 v mestu Halle. Zato je kombinacija z Albertijem pravzaprav neosnovana, nepotrebna in povsem odveč. Ker pa je našemu konstruktorju ime Anton in ker je nepravilna

izgovorjava AŽ že prešla v meso in kri naših čebelarjev, je bilo takrat rečeno in neke tuudi zapisano, naj sama kratica AŽ le ostane, da pa naj se izgovarja **Anton Žnideršičev panj**. V svojem »Pčelarskem glasilu« 1931 na 3. strani ovitka 1. številke je tudi »čebelarstva industrija (I. Ritzman) Novi Vrbas« v celostranskem oglasu objavila ime panja z nekaj cm velikimi črkami **Anton Žnideršičev panj** čez vso širino strani. Tudi zagrebški čebelarji so se takrat pridružili takšnemu imenovanju.

Poleg že omenjene nemške propagandne brošure o naši čebeli je Žnideršič napisal tudi nekaj večjih samostojnih del v slovenskem in nemškem jeziku, in sicer:

1. Naš panj, 1925, v samozaložbi. To je mojstrski in celovit opis naše ga panja — njegova prava pravcata monografija. Knjiga ima 134 strani in 127 podob.

2. Reformen im Bienenzuchtbetriebe, 1931, v samozaložbi; 52 strani in 31 podob. Nekoliko okrajšana vsebina pod 1. navedene slovenske knjige, ki jo je nekoliko skrajšal in priredil za nemške čebelarje, podobno tudi naslednjo za hrvatske.

3. Naša košnica, 1932, v založbi »Detajlista«, Ljubljana, 70 strani in 62 podob.

»Žnideršič v Sloveniji nima vrstnika v popolnosti in bržkone niti v Avstriji ne,« je zapisal SČ 1909, str. 108, in SČ 1934, str. 52. »Žnideršič je poleg A. Janše najvidnejši predstavnik slovenskih čebelarjev!«

VIRI IN OPOMBE

¹ Med temi je za čebelarski razvoj Žnideršiča pomemben zlasti »Deutscher Imker aus Böhmen«, čebelarsko glasilo sudetskih Nemcev, ki je zavzeto podpisalo prav takrat nastajajoči nazor »nove šole« župnika Gerstunga. Naročniki tega lista so za malenkostno doplačilo 1 K prejeli še drug časopis: »Deutsche

Bienenzucht in Theorie und Praxis«, ki ga je izdal sam Gerstung.

² Ferdinand Gerstung (1860—1925), razborit čebelarski teoretik in praktik, najznamenitejša osebnost novejša nemške čebelarske zgodovine. Znan je bil zlasti po svojem nazoru, da je čebelna družina celovit organizem, dognal in osvetlil je še več podrobnosti iz življenja čebel, ki dotlej še niso bile znane in priznane; bil je bojevite narave ter je svoj nauk z besedo in peresom izredno spretno in bojovito zagovarjal. Napisal je celo vrsto odličnih čebelarskih knjig; zlasti je znana »Der Bien und seine Zucht«, ki jo Nemci še dandanes radi prebirajo. Da je laže zagovarjal svoje nove nazore, je ustanovil in izdal poseben čebelarski časopis »Deutsche Bienenzucht in Theorie und Praxis«. Sestavil je svoj panj, po njem »Gerstungovec« imenovan, s satniki velike (racionalne) mere (26 × 41), znan je njegov parni topilnik za vosek, točilo za med, balon za krmljenje čebel od zgoraj in še več manjših čebelarskih drobnarij. Univerza v Jeni mu je podelila za zasluge častni doktorat. Več o njem glej SČ, 1952, str. 51.

³ Nemški čebelar Adolf Alberti, po poklicu učitelj in konstruktor listovnega panja (1873), ki pa se je polagoma razvil do svoje sedanje oblike. Opis panja v knjigi: Die Bienenzucht im Blätterstock, 1901.

⁴ Emil Preuss (1848—1910), računski svetnik v Potsdamu (Berlin). Način svojega čebelarjenja je popisal v knjigi: Meine Bienenzuchtbetriebsweise und ihre Erfolge 1899, 2. izdaja 1900.

⁵ Zadevni Žnideršičev oglas je v časniku »Deutscher Imker aus Böhmen«, letnik 1905, na 5. strani ovitka št. 5. Znotraj s karbolinejem napojene panje je razprodal po 9 K, nekoliko slabše brez medišča pa po 7 K.

⁶ SČ 1902, str. 104.

⁷ Ravnotam.

⁸ Brošurico je Žnideršič razpošiljal brezplačno. Izšla je konec leta 1905 ali v začetku 1906, sodeč po objavljenih zahvalnih pismih naročnikov, natisnjenih na 3. in 4. strani ovitka.

⁹ Alfonsusova propagandna brošura o kranjski čebeli je napisana po naročilu kmetijskega ministrstva bivše Avstroogrske monarhije. Dobili so jo čebelarski trgovci izvozniki, da so jo brezplačno razpošiljali interesentom.

¹⁰ SČ 1909, str. 118.

¹¹ SČ, 1922, str. 4—6.

¹² SČ 1922, str. 4—6.

ČEBELAR IN ČEBELE V MAJU

INŽ. JOŽE BABNIK

Mesec glavnega razvoja družin je pred nami. Posledice prezimovanja se počasi umikajo vse večji moči družin. Vedno več je opravil pri čebelah, saj v tem mesecu lahko že malo globlje posežemo v razvoj družin in pričakujemo celo prve rezultate čebelnega in svojega dela.

Družine so vsak dan bolj živahne in pride že do prvih rojev. Teh seveda čebelar ni kaj vesel.

Kot v aprilu, moramo tudi v maju, najmanj trikrat pregledati družine in opraviti naslednja dela: obseg gnezda je dosegel skrajni rob plodišča. Ob nastavljanju satja in dodajanju satnic smo prestavili tudi po kak sat zalege na sredino medišča. Ob tem prestavljanju premestimo v glavnem staro ali grdo zgrajeno satje. Paziti moramo, da prestavljamo le pokrito zalego in da pri tem ne prenesemo tudi matice.

S stalnim povečanjem prostora za zaleganje izkoristimo vso sposobnost matice in odstranimo enega prvih vzrokov za rojenje. Če namreč nimajo mlade čebele kam odlagati mlečka, če nimajo dovolj prostora za gradnjo satja, je nagon za rojenje zelo velik, posebno ob malih pašah.

Ko bodo mimo zadnji »zimcik« (po 16. maju), ki redkokdaj zatajijo, odstranimo še zadnji del zimske odeje. S tem olajšamo družinam delo pri hlajenju panja in zorenju medu ter zopet preprečimo nezaželeno rojenje.

V tem mesecu se pokažejo prve vidne razlike med posameznimi družinami. Če imamo matice označene po starosti, si lahko razlagamo vzroke teh razlik. Če so zastoji v razvoju družin, je primerno, da začnemo družine izenačevati po moči. To najlažje dosežemo s prenosom zaleženih satov. Pri AŽ panjih je to koristno, saj

s tem izkoristimo prazen prostor v slabših družinah, a pri dobrih družinah dosežemo normalen neoviran razvoj. Z izenačevanjem povečamo število pašnih čebel in dosežemo večji skupni pridelek v čebelnjaku.

Pri nakladnih panjih to izenačevanje ni potrebno niti koristno. Število naklad ni omejeno in kolikor je družina močnejša, več ima pašnih čebel in so zato pri nakladnih panjih donosi lahko rekordni.

Tudi v tem mesecu še ne smemo pozabiti na zalogo hrane. Povprečni donosi v Sloveniji v maju so okrog 2 kg, a poraba je tudi do 4 kg večja od donosa. Če smo odšli na akacijevo pašo, je tu že lahko prvi večji donos in to tudi do 15 kg. Zavedati se moramo, da so lahko družine vsak dan bolj številne in da zaloga hrane v nekaj deževnih dneh zelo hitro skopni. Če smo dopustili, da so družine začele zaradi pomanjkanja hrane omejevati zaleganje, ne smemo pričakovati od njih medu v tem letu. Zato v dneh pred glavno pašo ne štedimo s krmljenjem, a tudi ne pretiravajmo, da bomo ob točenju imeli res naravni med.

Vsako leto si želimo dopolniti ali povečati število družin. Če ne name ravamo dokupiti družin, si jih bomo iz dobro razvite osnove vzgojili sami. Sedaj je namreč čas, da se odločimo za napravo umetnih rojev. Mnogo je navodil in postopkov. Če opišemo enega, bo morda tudi ta služil začetnikom, da se preizkusijo v svojem praktičnem delu. Pred samo odločitvijo moramo oceniti, kakšna je celotna moč družin, da ne bomo preveč razbili pašno moč in na koncu doživeli neuspeh.

Umetne roje delamo tedaj, ko so družine dosegle res pravi višek raz-

voja, in to v dveh delih, v razmaku enega tedna. Izberimo dobro družino ali dve in jima izpraznimo vse plodišče razen enega sata zalege z matico. Prazen prostor izpolnimo z malo medenim in izdelanim satjem. Vso odvzeto zalego prenesemo v prazen panj-narejenca in v manjkajoča sat nalijemo vode ter pustimo v miru ves teden. Stare čebele se bodo vrnile v prvotni panj in ta bo čez nekaj dni ob dodatku kakega sata ali dva zalege postal družina z mnogo pašnih čebel in dosegel še lep donos, ker ne bo preveč zaposlen z vzgojo zalege.

Narejenec bo potegnil matičnike in te bomo čez teden dni uporabili, razen enega, za napravo drugega dela umetnih rojev. Te matičnike lahko tudi uporabimo za družine, katerim smo odvzeli matico zaradi starosti ali kakih drugih slabih lastnosti. Pri tem moramo paziti, da odstranimo matice vsaj tri dni prej, preden vlagamo pokrite matičnike, seveda pa moramo poprej podreti vse začetke matičnikov ali pa obrniti vse zaležene sate, ker iz obrnjenih celic čebele ne bodo mogle potegniti svojih matičnikov.

V tem mesecu je
treba biti pozoren
in opravljati redno
kontrolno

Po 23 dneh bomo ob normalnem vremenu za praho opazili pri narejencih prvega in drugega dela že mlado zalego. Če imamo močne osnovne družine, lahko tem narejencem sedaj pomagamo z dodatkom pokrite zalege in bomo tako lahko z njimi izkoristili še nekaj kostenjeve paše.

Ta način naprave umetnih rojev je zelo kratek in enostaven in ga opravi čebelar, ki nima možnosti biti vsak dan pri čebelah. Obenem pa mu ni potrebno prenašati narejencev na oddaljena stojišča.

Noči v maju so vse bolj tople. Ko temperatura ne pade več pod 10° C, nastopi nevarnost, da nam napade večša satje izven panja. Kolikor do tega časa niso družine toliko močne, da bi jim nastavili satje, tudi ni pričakovati, da bo to satje polno medu. Najlepše je, da vse preostalo satje prekuhamo ali stopimo na sončnem topilniku. Če nameravamo močno

množiti družine, potem ohranimo satje z rednim žveplanjem in to vsakih 7 dni. Če smo morali satje žveplati, ga pred uporabo pregrejemo in prezračimo na soncu. Kadar imamo možnost, da obesimo satje na svetlobo, bomo najbolj sigurno ohranili satje pred večjo.

V mesecu maju je narava še vsa polna cvetnega prahu in ga lahko določen del tudi odvezamo, ne da bi trpel normalni razvoj zalege. Če traja daljše deževje v tem času in družine ne morejo niti po vodo, opazimo ob prvem naknadnem izletu, da puščajo v okolici čebelnjaka tanke, zelo rumene iztrebke. To ni nič drugega kot majska bolezen, ki nastane zaradi obilice zaužitega cvetnega prahu in pomanjkanja vode. Če bo nekaj izletnih dni, bo ta pojav zelo hitro minil, lahko pa ga omilimo z dodajanjem zelo razredčene sladkorne raztopine.

OLJNA REPICA

IVAN RAK, GOTOVlje

Prvi moji zapisi o oljni repici so stari dobra tri desetletja. Iz njih je razvidno, da je oljna repica za čebelarja izredno pomembna, ker daje obilo cvetnega prahu in nektarja. Med je svetlorumen, nekoliko grenak, tako kot olje oljne repice. Kmalu kristalizira in postane neprikupne, temnejše barve, kot bi bil umazan. Iskano trgovsko blago ravno ni. Če je vreme ugodno (kar žal v tem času ko cvete, aprila, navadno ni), se dvigne tehnica tudi do 3 kg dnevno. Pašo na oljni repici »izslede« čebele na precejšnje razdalje, saj lahko opazimo obilo čebel na njivah, ki so oddaljene od čebelnjakov tudi tri in več kilometrov. Repico za proizvodnjo olja naj bi po pravilu sejali do 15. septembra, če želimo imeti zadovoljiv pridelek. Našega kmeta je bilo težko pripraviti za setev, ker se ob žetvi, ki je pred ječmenovo, zelo rada osiplje in je mnogo ostane na njivi. To je bilo še takrat, ko se je v glavnem želo s srpom, danes bi bila ta slaba stran še bolj vidna.

Tako kot žita, slabo prezimi za prezimovanje v neugodnih zimah.

Verjetno ste uganili, da jo je v našo dolino zanesel okupator, da so torej moji zapisi iz tiste dobe. Okupator je propagiral njeno setev s trditvijo, da z njo prideamo največ masti na hektarju orne zemlje. Že prvo leto okupacije je bilo v naši občini posejane 3 hektarje oljne repice (občina Zalec, kamor so spadale tudi Gotovlje in Šempeter v Savinjski dolini), v naslednjih letih pa so se te površine zelo povečale. Sejali so jo predvsem na zaplenjenih posestvih, ker se je kmet setve branil iz že navedenih razlogov, predvsem pa zato, ker je olje ko ga stisnemo (v tovarnah seveda odstranijo, neprijeten, grenak okus) skoro neužitno in po naših vaseh se je v teh letih stisnilo mnogo olja po domovih.

Razumljivo je, da smo se savinjski čebelarji razveselili, ko je pred nekaj leti pričel KK Zalec sejati oljno repico na večjih površinah. Toda mnogi so bili razočarani. Olj-

no repico sejejo namreč le kot podsevek za zeleno gnojenje. Ob setvi za olje traja čas cvetenja tudi do tri tedne, za zeleno gnojenje jo pa često podorjejo po tednu pričetka cvetenja, pa tudi že prej. Čebelar ne dobi torej niti polovico tega, kar bi oljna repica dala. V teh letih s setvijo oljne repice kasnijo, tako da potem cvete v aprilu skupno s češnjo in ostalimi zgodaj cvetočimi sadnimi drevesi. Ko pa sem v letih 1941 in naslednjih nekaj letih ugotavljal čas cvetenja oljne repice, sem ugotovil, da je zgodaj sejana bila že v cvetju, ko so bila zgodaj cvetoča sadna drevesa še v popkih. Ob istočasnem cvetenju češnje in oljne repice pa je čebelar prikrajšan za precej dni paše prav v času, ko je hiter razvoj družin najbolj potreben.

Toda najbolj senčna stran sedanje setve in uporabe oljne repice to še ni. Pa poglejmo!

Lani (1973) sem v prvih majskih dneh vprašal znanega čebelarja iz sosednje vasi: »Edi, kako pa letos?« Nezaдовоľen mi je odgovoril: »Kar dobro je bilo vse dotlej, dokler niso podorali oljne repice. Sedaj pa ni prave paše in tako pravijo tudi tukajšnji čebelarji«. Resnica pa je bila druga. Kot vsako leto, sem tudi to (1973) opazoval posevke oljne repice širom doline in tako tudi parcelo s ca. 8 hektari oljne repice v kraju Roje, v območju prej navedenega čebelarja. Vse dni so čebele lepo brale, povprečno 8 čebel na kvadratni meter je bilo na njej (dopoldan več, popoldan manj). Nisem se zanimal, kako je urejeno za tistikrat, ko bodo pričeli repico podoravati. Bil sem pa prepričan, da je vse v redu, saj je imel čebele tu v paši (na njivi z oljno repico) znan čebelar. Žal sem pa moral ugotoviti, ko so repico podoravali, da je bilo na njej še prav toliko čebel, kot dotlej. Ugotovil sem lahko, da je bilo podoranih, torej uničenih, na vsak m² 5 čebel, povprečno le tri so se rešile (nekaj jih je pregnal že traktor, nekaj pa se jih je rešilo ob obračanju brazde).

Dokaj žalostna bilanca: Na tej parceli je bilo uničenih ca. 400 tisoč čebel. Četudi sem opazoval vestno, ne bi rad, da bi kdo dejal, da pretiravam, zato recimo, da je na na tej parceli bilo podoranih 300 tisoč čebel, t. j. za ca. 8 AŽ družin take moči, ko so bile v tem času v tamošnji okolici. Toda taka cenitev škode je nerealna, pravilno moramo oceniti, da smo ca. šestdesetim družinam uničili po 5 tisoč pašnih čebel in s tem te družine skoro onesposobili za določen čas. In z oljno repico posejanih njiv je bilo v Savinjski dolini mnogo.

To je bil torej vzrok oslavitve družin spomladi 1973 v Savinjski dolini. Se konkretno primer:

Čebelar Rojc iz Žalca ima stojišče v Gotovljah (glej njegovo stojišče v snegu Slov. čebelar 1972 str. 33).

Tu je imel spomladi 1973 15 družin. Družine na tem in na mojem 2 km oddaljenem stojišču so bile vedno enako razvite, to leto pa so po oljni repici katastrofalno oslabele. Naknadno smo ugotovili, da je bila 2,5 km od tega stojišča v kraju Ložnica posejana večja površina z oljno repico. Družinam na mojem — torej 4,5 km od te repice oddaljenem stojišču tega padca družin ni bilo. Tov. Rojc in še mnogi s katerimi smo tekom leta o tem razpravljali, so se, po mojem povsem neupravičeno, jezili nad kmetijskim kombinatom. Toda krivec je povsem drug — čebelar sam in pa čebelarska organizacija. O tem sem se sam prepričal.

V letu 1971 sem dal svoje čebele v pašo v Šempeter (žaga »Savinje«) sredi deset hektarske površine oljne repice. Šel sem na obrat kombinata v Šempetru in prosil, da me obvestijo en dan poprej, predno bodo podoravali repico. Naj se obrnem do tov. Lešnika, so mi dejali, kar sem storil in nek večer pride Lešnikova žena rekoč: Mož je rekel, da prično jutri podoravati oljno repico. Priprl sem družine in jih odpeljal.

Menim, da je dolžnost čebelarjev v bližini posevkov oljne repice, da se potom svoje organizacije povežejo s kombinatom. Če bi dosegli, da bi kombinat oljno repico predhodno pokosil (kar mislijo nekateri), ni rešitve. Tudi na pokošanih njivah se čebele še zadržujejo nekaj dni, razen tega si kombinat ne bi privoščil dvojnega dela. Povsem zadostna rešitev je, da čebelar pravočasno zve za dan podoravanja in čebele pripre. Rešitev bi bila tudi, če bi kombinat opravljal podoravanje samo ponoči, kar bi bilo možno doseči. Ker je tudi lansko jesen bilo posejane v Savinjski dolini mnogo oljne repice, je zadnji čas, da čebelarji za devoto uredijo, da ne bo nepotrebne škode in pritožb. Tam pa, kjer bi kmetijska organizacija ne storila svoje dolžnosti (in ne bi hotela sodelovati s čebelarji), bo seveda odgovorna za povzročeno škodo. Prepričan pa sem, da se bo zadeva z obojestransko dobro voljo letos za čebelarje ugodno rešila.

Mislim, da ni pričujoči sestavek samo za savinjske razmere. Zeleno gnojenje z oljno repico je tako važen agrotehnični ukrep, da se bo, kolikor se še ni, širil tudi na druga območja in čebelar naj bo na to pripravljen.

Pripis uredništva:

Prispevek tov. Raka smo prejeli prepozno za prejšnjo številko Slov. čebelarja. Praviloma bi moral biti objavljen v marčni ali vsaj v aprilski številki.

DRUGOLETNE PLEMENSKE MATICE SO JAMSTVO ZA GOSPODARSKI USPEH ČEBELARJENJA

JOŽE RESNIK

Vzreji in odbiri čebel-matic se morda pri nas še vedno premalo posveča pozornosti, čeprav prireja čebelarstva organizacija leto za letom predavanja, tečaje in seminarje širom Slovenije. Večina čebelarjev še čebelarji s prestarelimi in neustreznimi maticami. Kaj je vzrok temu, da tako počasi napreduje vzreja, ter tudi obnova matic v naših čebelnjakih?

Splošno znano je, da je z nad dve leti staro matico več izgube kot koristi. Tri letne matice so uporabne za določene namene, kar je sicer drugo področje. Govoril bom o gospodarski matici v gospodarskem panju. Znano je dejstvo, da je matica v prvem letu nekoliko manj rodovitna kot njena vrstnica v drugem letu. Drugoletne matice so v pogledu rodovitnosti na višku zmogljivosti, niso pa družine zaradi tega tako rojive, kot je to značilno pri družinah s tri ali večletnimi maticami. Umevno je, da je čebelna rojivost naravna potreba po vzdrževanju vrste in plemena (razploditve in pomnožitve).

Kadar čebelna družina izroji, navadno se to zgodi že deseti dan ko je matičnjak zaležen, zapusti stara matica panj s približno polovico čebel in enega dela medene zaloge. Izrojenec je nekaj časa tako oslavljen, da ni zmožen pri najboljši paši kaj več nabrati kot sam porabi za svoj obstoj. Roj je glede donosa uspešnejši vsaj toliko časa, dokler nima doberšen del sataja tudi zaleženega. Če ocenimo rojevo zalogo in zalego, dobimo težo njegovega donosa. Površino pokrite zalege cenimo enako, kot površino pokritega medu na 3 kvadratne decimetre pride 1 kg na obeh straneh sata. Vse bi bilo v redu, če bi roj imel tudi mlado matico, tedaj bi imel za naslednje leto nepogrešljivega plemenjaka. Čebelna družina s triletno matico že zgodaj v jeseni preneha z zaleganjem. Družina bo zimovala s tarimi čebelami. Prezimil bo kot slabič, te pa najraje napadajo čebelne bolezn. Pri taki družini je spomladi neizbežen zapoznel razvoj, kar pogojuje zapoznele roj, preleganje ali celo brezmatičnost. Približno taka je usoda vsake čebelne družine s starimi maticami. Če potem sumiramo pridelek izrojenca in roja, bo v večini

primerov pomembno nižji nasproti družinam z drugoletnimi maticami.

To sem ugotovil pri nekaterih čebelarjih, kar je vredno zapisati, posebno v tem času, ko se pogosto razpravlja o panjih orjakih. Nekateri čebelarji so že poskušali srečo s takimi ali drugačnimi orjaki. Zanimivo pri tem je dejstvo, da je krivec za neuspeh vedno samo panj! Nekoč sem bil med tistimi, ki so presedlali iz AŽ na Kirarjeve panje. V prvi fazi na Kirarjev panj tipa A, kasneje pa na veliki panj tipa B. Prostorinsko je Kirarjev panj tip A približno enak 10-satnemu AŽ panju. Kirarjev panj tipa B je približno za 1/3 prostornejši v primerjavi svojega vrstnika tipa A. Lahko trdim to, kar sem od teh panjem pričakoval, da tudi v polni meri dosegam že vrsto let. Med tem tudi zbiram podatke pri tistih, ki uspešno čebelarijo s temi panji in pri tistih, ki so jih opustili. Zaradi tega, ker so ti podatki zanimivi in so sestavni del sočasnega čebelarskega napredka na tem področju, je vredno, da jih na tem mestu opišem. Ne zato, da bi delal propagando za panje-orjake, ampak želim poudariti le-to, da v gospodarskih panjih ne more biti uspeha brez ustreznih gospodarskih matic!

Nekateri vztrajni čebelarji, ki že desetletja čebelarijo s Kirarjevimi panji in so preizkusili oba tipa A in B, niso zadovoljni z nobenim od navedenih tipov panjev. Umislili so se nekaj srednji panj rekoč: tip A je premajhen, tip B je tovarna za meso. Od tega je že sicer dolgo, ko so razvijali take in podobne teorije, naredili pa so nov tip panja natančno po vseh principih Kirarjevega panja. Tako je nastal v družini Kirarjevega panjskega sistema še en sopotnik, takoiimenovani »mulc«.

Resnici na ljubo bodi povedano, da ne panj, ampak čebelno plemo lahko pričara večje uspehe. Opisan primer nam dokazuje, da naj si bo panj tak ali drugačen, pomembno je le, če je tudi v panju ustrezna matica! Želel bi priporočiti slehernemu, ki namerava uvesti v svojem čebelarsskem obratu takoiimenovane ekonomske panje, naj se predhodno prepriča o gospodarskih lastnostih čebel, ki jih namerava z njimi naseliti!

ŠE O PREIZKUŠEVALIŠČIH ČEBELNIH RODOV

JOŽKO SLANDER

Naša organizacija že dolgo vrsto let dela na vzreji in odbiri čebeljih rodov. Veliko je bilo na tem področju tudi že storjenega, saj so mnogi čebelarji odbirali vsak v svojem čebelnjaku, delovalo je tudi že precejšnje število plemenitih postaj. Zavod za čebelarstvo je izvajal v preteklih letih določena opazovanja oziroma poizkuse. To in še marsikaj smo brali v našem glasilu in v drugi strokovni literaturi. Naši znani vzrejevalci matic: Zabukovšek, Jalen, Dražume-rič, Stare, Kirar, Šauperl itd. so prav gotovo opravljali neko odbiro, preden so pričeli z vrejo matic za prodajo. Tudi čebelarji, ki vzrejajo matice samo zase, se večkrat hvalijo, da so njihove matice odlične. Pogosto slišimo o posameznih maticah naših vzrejevalcev laskave ocene inozemskih čebelarskih strokovnjakov. Torej imajo naši čebelarji v Sloveniji nesporno dober material. Ne vemo pa kdo ima najboljšega.

Če pa hočemo dobiti popolno in objektivno sliko o delu in uspehih dela na področju odbire, ni prav nikogar, ki bi nam to lahko podal, še manj pa nam predložil pismeno dokumentacijo o tem. O tem vedo le čebelarji, ki se zanimajo za stvar in to eden eno, drugi drugo, eden več, drugi manj. Nekaj stvari je bilo objavljanih, ne pa vse. Podatki torej niso zbrani in dosegljivi.

Podobno stanje je na področju preizkušanja čebeljih rodov. Primerjave so prav gotovo delali posamez-

ni čebelarji, zlasti vzrejevalci matic, predno so pričeli z vzrejo. Ne vemo pa katere rodove so primerjali in s kakšnim uspehom. To vedo po večini le posamezniki, ki so to delali. Podatki o preizkušanju, oziroma primerjavi lastnosti posameznih rodov torej niso zbrani; rodovi pa, ki so bili ocenjeni kot najboljši, nam po večini niso dosegljivi.

Na tem področju nam torej manjka organizirano sistematično delo, katerega rezultati bi bili zbrani in napisani, odbrani rodovi pa tudi dosegljivi. Nujno je, da pristopimo k temu delu. V prvi številki Slovenskega čebelarja tega leta smo pisali, da je Zveza čebelarskih društev Slovenije pričela s sistematičnim delom in ustanovila dvojne preizkuševališče matic. Čebelarsko društvo Maribor preizkuša nekaj rodov pod vodstvom dr. Riharja. Čebelarsko društvo Celje bo to leto ustanovilo 3 preizkuševališča matic iz svojega območja. Vabimo tudi druga društva in večje čebelarje, da pričnejo s preizkušanjem matic in upamo da se jih bo vsaj nekaj odzvalo.

Iz vsega tu navedenega sledi, da moramo nujno narediti načrt in sistem dela na tem področju. Prav tako moramo narediti tudi enoten sistem ocenjevanja lastnosti čebel na preizkuševališčih. Sporazumeti bi se morali tudi o enotnem vodstvu tega dela. To terja od nas sloves, ki ga uživa naša čebela v svetu.

ČEBELARSKA RAZSTAVA V MARIBORU

Čebelarsko društvo Maribor priredi v okviru VIII. Mednarodne razstave cvetlic v Mariboru od 25. maja do 2. junija 1974 čebelarsko razstavo. Čebelarje iz vse Slovenije vljudno vabimo na ogled te razstave.

Čebelarsko društvo Maribor

POMEMBNO POSVETOVANJE O PREVAŽANJU ČEBEL NA PAŠO IN O NEKATERIH DRUGIH PEREČIH VPRAŠANJIH

Zveza čebelarских društev Slovenije je organizirala posvetovanje o nekaterih perečih vprašanjih našega čebelarstva, predvsem o prevažanju čebel na pašo. Posvetovanje je bilo 16. marca t. l. v Ljubljani.

Na posvetovanju so bili navzoči, poleg predstavnikov čebelarstva iz glavnih območij Slovenije, tudi zastopniki družbenopolitičnih organizacij, povabljeni pa so bili tudi predstavniki ustreznih upravnih organov in tiska. Posvetovanje je potekalo pod vodstvom delovnega predsedstva z dr. Jožetom Benigerjem na čelu.

Osnovni namen posvetovanja je bil, da se vsestransko osvetli žgoče vprašanje prevažanja čebel na pašo in druga vprašanja, ki so s tem v zvezi, in da se na temelju razprave sprejmejo ustrezni sklepi, ki naj bi jih posredovali pristojnim državnim in družbenim organom.

Najprej so v krajših referatih nanizali naši preizkušeni prevaževalci čebel vprašanja, predloge in rešitve iz današnjega nevzdržnega stanja na tem področju, nar kar so navzoči v razpravi dopolnjevali in osvetljevali posamezna vprašanja.

Zaradi obsežnosti objavljamo referate v skrajšani obliki. Najprej je bil prebran referat znanega *prevaževalca čebel na obalnem področju Ivana Krajncu*.

V večjem obsegu so začeli prevažati čebele z razvojem panjev s premičnim satjem. Med obema vojnama so slovenski čebelarji vozili svoje čebele s paše na pašo vse do Like in na dalmatinske otoke. Še danes živijo očanci Mažgon, Janko Marolt in drugi vedo povedati o zlatih časih, ko so prevaževalci pri oblasti imeli zaščito in gmotno pomoč.

Takoj po osvoboditvi smo čebelarji še imeli razne popuste na železnici, regres pri nabavi sladkorja itd. Tudi med je imel primerno ceno, da se je splačalo slehernemu čebelariti. Danes železnica ni več sposobna prevažati čebel. Potniški in brzi vlaki so v glavnem motorniki. Le-ti pa ne morejo pripenjati vagonov s čebelami, medtem ko so tovorni vlaki prepočasni, da tako prevoz ni mogoč, ker se enostavno tam dušijo čebele.

Ostane nam samo še kamionski prevoz. Čebelar pa si na žalost kamiona ne more privoščiti, ker je tako drag, da nobeno čebelarstvo ne premore stroškov prevoza. Danes vozijo čebele z družbenimi kamioni le redki, ki pri lastnem podjetju dobijo prevoz ceneje. Nazadnje pa avtopre-

voznštva niti nočejo prevažati čebel. Čebele prevažamo samo ponoči, medtem ko morajo šoferji podnevi voziti svoj redni tovor pri podjetju, v soboto in nedeljo pa so zaradi zapore zopet nepremostljive ovire od strani cestne kontrole.

Mnogi čebelarji so videli rešitve v nabavi starih kamionov. To so dotrajani poltovorni avtomobili, ki so jih večji del sami popravili in na novo registrirali. Vendar tudi tu ni rešitve za čebelarstvo. Davek na cestna vozila, cestna taksa, zavarovanje cestnih vozil in cena goriva poberejo dobesedno vse, da so mnogi že opustili tudi to svojo dejavnost, češ vsaka lju-bezen gre skozi želodec.

Ali ni čudno, da nihče ne vidi, da propada na tisoče ton medicine po naši domovini, a čebelarstvo nam propada, medtem ko uvozna podjetja pridno uvažajo med za devize iz Srednje Amerike in Argentine. Najbrž nas bo taka dejavnost in s tem uničevanje domačega čebelarstva še zelo drago stala. Čebela oprahuje in bogati naravo. Za naše težave pa se ne zme-nijo ne gozdarji, ne sadjarji, še manj pa kmetovalci. Za nagrado danes za-

strupljajo čebele z različnimi škropivi in umetnimi gnojili. Če potožiš, da je velik davek ali draga taksa, ti pravi, zakaj pa imate čebele? Torej tudi oblast ne vidi, da je čebela prijateljica človeškega rodu in koristna za obstoj življenja na zemlji.

Dvomim, da danes še kateri čebelar sanja o ukinitvi davka na njegovo cestno vozilo, da se mu zniža cestna taksa in da plača takso in zavarovanje samo za tisti čas, ko rabi svoje vozilo, da mu izdajo bone za gorivo, katerega bi uporabil za prevoz

čebel, da dobi legitimacijo, s katero bo brez ovir prevažal tudi ob nedeljah in praznikih; še manj pa, da bo sladkor dobil po dostopni ceni in da bo prodal med po ekonomski ceni v primerjavi z drugimi visoko kvalitetskimi živili.

To so problemi, za katere bi se bilo treba boriti na pristojnih mestih in nam s tem omogočiti, da bi naše čebelarstvo spravili na zeleno vejo, se pravi, da bi nam omogočili dostojno živeti in delati za dobrobit vsega človeštva.

Za tem je v obširnejšem predavanju prikazal *Ivan Horvat iz Nove Gorice* vrsto problemov, ki jih je treba rešiti. Med drugim je povedal:

»Vemo, da se lahko s primernimi ukrepi in olajšavami podvoji razvoj čebelarstva in s tem pomembno dvigne pridelek, prihranijo devize in podobno. V ta namen bi bilo nujno potrebno z zakonskimi določili zavarovati čebelarstvo, točno določiti, kaj so posišča, čigava so in kako naj se koristijo v vseh predelih Slovenije in Jugoslavije. Za racionalno koriščenje teh naravnih dobrin pa naj bi bile tudi ustrezne olajšave...

S posebnim poudarkom se lahko sklicujemo, da kmetijstvo, sadjarstvo in sorodne panoge ne bi imele zaželenega uspeha brez navzočnosti čebel. Najlepši dokaz za to je bil v sosednji Italiji, kjer so morali čebelarji umakniti čebele v planinske predele, ker so z uvajanjem raznih preparatov za škropljenje nasadov in polj porazno uničevali čebele. Ta umik čebel pa je trajal samo eno leto. Danes kar vabijo čebelarje v plantaže, plačujejo jim lepe vsote denarja na panj čebel in poleg tega še nudijo brezplačne prevoze.

Upravičeno trdim, da je sedanja situacija za čebelarstvo in čebelarja

grenka, ker do danes nismo mogli najti skupnega jezika s kmetovalci in sadjarji. Težko je doumeti početje na posameznih goriških področjih, kjer so posamezni kmetje in KZ s škropljenjem prizadejali škodo čebelarstvu. Težko je čebelarju, ko vidi, da čebele pri polni skledi odmirajo. Pri prevozu pa se spet pojavljajo skoraj nepremagljive ovire...

Želja goriških čebelarjev je, naj bi današnji zbor prevaževalcev preko ZČDS sprejel ustrezne predloge za spremembo zakonskih predpisov glede prevoza čebel na pašo. Ti predlogi pa naj bi vsebovali tudi zahteve:

— da se regresira prevoz čebel oziroma nudi popust v železniško transportnem prometu;

— da bi čebelar lahko svoje lastno vozilo (prevozno sredstvo) registriral le za čas uporabe za prevoz čebel na pašo;

— da bi bil čebelar oproščen cestnih taks za lastna specialna vozila (preurejena iz prikolic oziroma avtobusov in podobno);

— da bi se nudil sladkor za pitanje čebel, posebno za zimsko zalogo po solidni regresirani ceni.

Upravičeno trdim, da je pri nas danes razvoj čebelarstva blokiran in je nastopila nuja, da se z zakonskimi določili bolje ovrednoti čebelarstvo. V teh razmerah je nujno, da se temeljito preuči postopek za zaščito čebel in čebelarstva in rastlinstva skupno

s kmetovalci in sadjarji ter najde izhodišče za napredek vseh navedenih panog, ker so le-te neločljive. Ta naš današnji zbor v tako širokem sestavu je upravičen dvigniti alarmni klic v zvezi z navedenimi pojavi in sem prepričan, da se bo odprlo uho pri odgovornih organih, uskladilo pravilno ovrednotenje vseh panog kmetijstva in s tem celotnega gospodarstva...»

Nato je *prevaževalec* — pravnik Anton Novak iz Gornje Radgone predložil v svojem referatu vrsto zakonskih določil oziroma osnutek določb, ki naj pridejo v republiški zakon o čebelarstvu, v katerem naj bi bila zajeta vsa problematika v zvezi s prevozom čebel na pašo.

Tudi 85. člen zvezne ustave pove, da so naravna bogastva dobrine splošnega pomena, ter da se uporabljajo pod pogojem, kakor to določa zakon. Tak zakon pa je lahko le zvezni. Nemogoče je z drugimi predpisi omejevati izkoriščanje čebelne paše. Zato so tudi vse pašarine nezakonite.

Te uvodne misli so bile potrebne, da pridemo do določenih predlogov, ki bi naj bi jih glede prevažanja zakon vseboval.

Vsekakor naj bi v zakon prišla naslednja načela:

1. Vsakdo lahko izkorišča čebeljo pašo po vsej republiki Sloveniji. Koriščenje čebelje paše je brezplačno.

Prevozi se lahko prepovedo ali omeje le zaradi zatiranja oziroma preprečevanja širjenja čebelnih bolezni v skladu s tovrstnimi zdravstvenimi predpisi.

2. Čebele je možno prevažati z vsemi prevoznimi sredstvi le, če so v panjih zaprte, tako da med prevozom ne morejo izletavati.

Čebele v prometu mora spremljati živinozdravniško potrdilo o zdravstvenem stanju čebel.

Zdravstveno potrdilo mora spremljati čebele od trenutka odvoza iz kra-

ja stalnega bivališča do povratka na isto mesto ali na drugo, kjer prezimijo.

Čebele je treba praviloma prevažati ponoči. V prometu po javnih cestah imajo prednost. Prevozi čebel so izvzeti iz omejitev med turistično sezono, ki veljajo sicer za druga tovorna vozila.

Čebele mora spremljati čebelar.

3. Čebelar prevoznik je dolžan povrniti škodo, ki so jo povzročile njegove čebele med prevozom, kakor tudi na paši, če je do škode prišlo po njegovi krivdi.

4. Vsako preselitev čebel mora čebelar prijaviti občini, ki je pristojna za mesto nove naselitve, in sicer v treh dneh po prihodu. V tem roku mora tudi pokazati živinozdravniško potrdilo o zdravju čebel.

Potrdilo o zdravju čebel mora čebelar pustiti pri lastniku zemljišča, na katerem je čebele postavil, oziroma imetniku pravice uporabe tega zemljišča.

Na pasišču mora čebelar postaviti tablo z imenom, priimkom in svojim stalnim bivališčem, ter številom čebelnih družin, ki so na pasišču.

Veterinarska inšpekcija občine lahko prepove postavitve čebel čebe-

larja prevaževalca, če ta nima potrdila o zdravstvenem stanju čebel, lahko pa tudi že pripeljane čebele od strani.

5. Čebelar prevoznik mora dati vsaj enkrat na leto pregledati svoje čebele zaradi njihovega zdravstvenega stanja.

Veterinarska služba se pri tem lahko poslužuje čebelarških izvedencev za čebelne bolezni.

6. O opravljenem zdravstvenem pregledu čebel se izda čebelarju lastniku potrdilo, in to brezplačno. Tako izdano potrdilo velja eno leto. Neha pa veljati, če se pred tem pojavi v kraju, kjer so čebele stalno nameščene ali pa že preseljene, kuga čebelne zalege ali pršičavost.

7. Čebelar prevoznik mora postaviti čebele po prevozu na mesto, kakor se jes porazumel s krajevno čebelarsko organizacijo.

Če se sporazum ne doseže, lahko čebelar prevaževalec postavi čebele: do 50 čebelnih družin v oddaljenost najmanj 300 metrov, preko 50 čebelnih družin pa najmanj v oddaljenost 600 metrov od najbližjega domačega čebelnjaka, če je v njem preko 50 čebelnih družin. Če je v domačem čebelnjaku, ki je najbližji, manj kot 50

čebelnih družin, vendar več kot 25, se prej navedena oddaljenost zmanjša za polovico.

8. Medsebojna oddaljenost čebel prevaževalcev na pasišču mora biti urejena tako, da so pozneje pripeljane čebele oddaljene vsaj 200 metrov pred izletno in za izletno stranjo prej postavljenih panjev, od obeh strani pa najmanj 100 metrov. Drugačna razporeditev na pasišču je možna le, če v to privolijo čebelarji že prej pripeljanih čebel.

9. Čebele prevaževalcev morajo biti oddaljene od javnih poti ter sosedovega zemljišča enako, kakor to velja za čebele, ki se ne prevažajo.

Jasno je sicer, da so to lahko le izhodišča. Potrebno pa je, da tudi čebelarji povedo svoje mnenje, pri vsem tem pa je najvažnejše, da je vedno več čebelarjev prevaževalcev.

Viri: Sodobno čebelarstvo

Pčelarstvo

Seleče pčelarjenje — Filip Simić

Bienenwirtschaft — Alojz

Tropper

Osnutek čebelarskega zakona
socialistične republike Hrvatske

Nadaljevanje na strani 161

OBVESTILO

Čebelarska družina Laško vabi člane, da se udeležijo podelitve diplom letošnjim odlikovancem združene s predavanjem. Svečana podelitev diplom bo v nedeljo, dne 19. 5. 1974 pri tov. Jožetu Pušniku v Plazovju št. 9, p. Rimske Toplice ob 10. uri. Če bo slabo vreme, bo svečanost naslednjo nedeljo, 26. 5. 1974 ob isti uri.

Čebelarska družina Laško

bilten

medex exp.-imp.

d. e. kooperacija

KAKOVOSTNI PREMIKI V ODNOSIH MED MEDEXOM IN ČEBELARJI

Naslednji vodilni uslužbenec OZD Medex, na katerega smo se obrnili za pojasnila, je bila tov. MIRA OSANA, direktorica računovodskega sektorja. »Tovarišica Mira,« smo jo brez ovinkarjenja pobrali, »vsi odnosi, pa naj bodo še tako dobro zastavljeni in zamišljeni, se začno kaj kmalu krhati, če se stvari zataknejo pri denarju. Kakšna zagotovila glede rednega plačevanja dobavljene robe, kakor tudi drugih izplačil, lahko daste dosedanjim in bodočim kooperantom?«

Naša delovna organizacija, katera stopa letos v enaindvajseto leto poslovanja, si je v tem času pridobila ne le sloves izredno hitre rasti — iz 30-članskega kolektiva je zrasla organizacija z nad 140 delavci — ampak tudi sloves izredno solidnega ter rednega plačnika dobavljenega blaga.

Nobenega razloga ne vidim, da ne bi bilo tako tudi vnaprej. Še več! Reorganizacijo podjetja, med katero se je uvrstila tudi delovna enota KOOPERACIJA, smo izvedli v času, ko je finančno poslovanje podjetja na izredni višini in je akumulativnost nadvse ugodna. V 20 letih smo uspeli razširiti svoje poslovanje od izvoza medu, ki je bil v začetku skoro edini vir dohodka, na široko zasnovano prodajno mrežo na drobno in na debelo po vsej državi. Uvedli smo nove prodajne artikle na osnovi matičnega mlečka in cvetnega prahu. S tem smo si zagotovili enakomernejše in stalne dohodke.

Čebelarški pridelki, iz katerih smo sestavili pester prodajni asortiment,

nudijo podjetju nad 65 % celotnega dohodka. Iz tega sledi, da so dobri odnosi med OZD MEDEX in čebelarji.

ji pridelovalci za našo delovno organizacijo življenjsko pomembni. Te pomembnosti se naš kolektiv v celoti zaveda, zato se bo še vnaprej prizadeval, da se bodo odnosi med čebelarji in Medexom, ki so dobili z ustanovitvijo DE KOOPERACIJA nove možnosti in nove razsežnosti, še poglobljali.

Organizacijsko plat teh prizadevanj sta že obdelala moja predhodnika — generalni in komercialni direktor. Ugodnosti finančne narave, ki smo jih predvidevali v teh prizadevanjih, pa so predvsem naslednje:

1. s kooperantsko pogodbo si kooperant vnaprej zagotovi odkup vseh svojih pridelkov,

2. poleg takojšnjega plačila za dobavljeno blago lahko dvigne del plačila vnaprej za v pogodbi obvezano dobavo (dobi akontacijo),

3. poleg akontacije mu kreditiramo ves reprodukcijski material, v izjemnih primerih pa lahko dobi tudi denarni kredit.

Nad vse pomembno vlogo pri pospeševanju dobrih odnosov med čebelarji in Medexom smo namenili

fondu za pospeševanje pridelovanja čebelnih pridelkov, ki se je že formiral pri Svetu kooperantov. Iz tega fonda smo v letošnjem letu že do sedaj financirali 15 strokovnih predavanj pri vseh tistih društvih in družinah, ki so nas za to zaprosile, izdali smo brošurico Navodila za pridelovanje pridelkov, ki bodo dobavljeni po kooperantski pogodbi; pokrivalo stroške pri izdajanju BILTENA v Slovenskem čebelarju, v bodoče pa bomo financirali še razna predavanja in posvetovanja, ki bodo organizirana tako na željo kooperantov in drugih čebelarjev, kakor tudi po potrebah našega kolektiva.

S tem pa seveda še nismo izčrpali vseh ugodnosti finančne narave, ki jih je naš kolektiv preko finančnega sektorja namenil tako čebelarjem kooperantom, kakor tudi drugim čebelarjem dobaviteljem. Vendar že našteje kažejo na to, da bo tudi računovodski sektor OZD MEDEX po svojih močeh in svojih kompetencah nad vse skrbno negoval novozastavljene odnose med Medexom in čebelarji v okviru DE KOOPERACIJA.

KAKO BOMO PRI MEDEXU PREVZEMALI MED

JOZE SUSTERSIČ

Zahteva po sortnih medovih je, tako doma kakor tudi pri tujih kupcih, vsak dan večja. Ta zahteva nam narekuje pri prevzemu medu posebno pozornost glede sortne čistosti. In prav v tem pogledu prihaja med prodajalcem in prevzemalcem medu največkrat do nesoglasij.

Dogaja se, da prodajalec vneto zatrjuje — največkrat je tudi trdno prepričan o tem — da je pripeljal čist hojavec. Prevzemalec pa zasledi v njem dobršen odstotek kostanjevca ali lipovca, ki s svojo močno aromo prevzame značilnosti hojevca. In nespornost je tu! Po dolgem prerekanju se ponavadi prodajalec le »spomni«, da je, preden je peljal na hojo, prestavil par satov »zalege« v medišče, na katerih pa je bilo nad polovico kostanjevega medu. Ali: med gozdnim medenjem, ki največkrat sovпада med kostanjevo in lipovo pašo, je zacvetelo v bližini pasišča tudi nekaj lipovih ali kostanjevih dreves. Itd.

Veliko greše tudi tisti čebelarji, ki med prestavljenjem prestavijo v medišče take sate, ki so še polni zimske zaloge, katera je navadno čisti sladkor. Namesto, da bi

take sate stočili preden jih dajo v medišče, jih točijo skupaj s cvetličnim medom. Seveda naše analize takšno »primes« v »čistem« cvetličnem medu zlahka ugotove.

Poleg sortnosti mora prevzemalec upoštevati tudi zrelost in čistost medu. Med moramo točiti šele ko je zrel in pri točenju paziti, da bo tako točilo kakor tudi ves ostali pribor neoporečno čisto.

Pridelovalce medu nujno naprošamo, naj ne vozijo v prevzem medu v najrazličnejših, največkrat zelo neprikladnih posodah! Pretakanje iz takih posod, posebno če je med kristaliziran, nam povzroča veliko preglavic, pa tudi medu gre precej v izgubo. Najpogostejše so take posode, katere lahko pri prevzemu zamenjamo. V našem skladišču imamo na razpolago že več vrst tipskih posod za med. V kolikor si pridelovalec takih posod ne more sam napraviti ali nabaviti, naj si jih preskrbi v našem skladišču pred točenjem in naj v njih pripelje med v prevzem. Prevzem v takih posodah je tako za prevzemalca kakor tudi dobavitelja najlažji, posebno če je na njih označena še vrsta medu, saj prevzemalec le prekontrolira, ali je med res tak, kot je na posodi napisano, posodo samo pa enostavno zamenja.

Posod ne smemo napolniti z medom do vrha, ampak vsaj pet centimetrov pod zgornjim robom. V nobenem primeru ne bomo prevzemali med v plastičnih posodah, posebno ne kristaliziranega.

Med bomo prevzemali vsak dan v našem skladišču na Linhartovi cesti št. 49 a od 6. do 14. ure. Do skladišča je možen dovoz z vsakim vozilom. Med v dobro zaprtih posodah pa seveda lahko na gornji naslov tudi pošljete!

(V prihodnji številki bomo posredovali dobaviteljem naš postopek laboratorijskih analiz posameznih vrst medov).

Vsem našim sodelavcem čestitamo praznik dela 1. maj

MEDEX

MLEČEK IN CVETNI PRAH KOT DOMAČE ZDRAVILO

Matični mleček in cvetni prah sta si v najrazličnejših oblikah in pripravkih že priborila domovinsko pravico v mnogih omarih hišne apoteke in celo na samih nočnih omaricah. Z drugimi besedami: postala sta nepogrešljivo poživilo, pa tudi zdravilo, številnim pomoči in zdravja potrebnim potrošnikom.

Kako uspešno in zdravično je redno uživanje matičnega mlečka in cvetnega prahu, zgovorno pričajo vedno pogostejša pisma hvaležnih uživalcev, s katerimi želijo posredovati svoje izkušnje tudi ostalim preko ustreznih rubrik v različnih časopisih in revijah. Tako lahko beremo v rubriki »domača zdravila« v Nedeljskem dnevniku z dne 31. marca 1974 naslednje:

Vsako jutro, posebno okrog enajstih, sem se vedno slabo počutila, bila sem

utrujena, brez volje in prebava ni bila v redu. Slišala sem o čebeljem (najbrž matičnem - op. pisca) mlečku in cvetnem prahu. Začela sem ga redno jemati vsako jutro pol ure pred jedjo in sem to počasi razstapljala pod jezikom. Bilo je kar neverjetno: po nekaj dneh sem bila kot prerojena, postala sem bolj razpoložena in brez utrujenosti. Sedaj je tudi prebava v redu in odlično spim, kar prej tudi nisem. Vse to lahko napišem, saj sem sama poskusila. — T. Z. Grobelno.

Bolj zgovorne reklame za uživanje matičnega mlečka in cvetnega prahu si čebelarji ne moremo želeli. Potrebno je le, da se s takimi objavljenimi izkušnjami verjetno najbolj čitane rubrike seznanimo tudi mi, o tem govorimo kjerkoli in kadarkoli se nam ponudi prilika. To naj bi bil tudi namen tega pisanja!

V marčni številki Biltena smo zaprosili kooperanta Mirka Pavlina iz Semiča, naj nam pošlje sliko svojih hčera, ki so lansko leto — stare 11 in 13 let — nako-pale nad 40 kg cvetnega prahu izkopanca. Slika je prispela, z njo pa obširno pi-smo, v katerem pišeta, kako sta to dosegli.

Sliko in del pisma objavljamo — v celoti ga žal ne moremo — in upamo, da bomo na ta način spodbudili tudi otroke drugih kooperantov za pomoč staršem pri čebelarških opravilih.

Kakor je razvidno s slike, jima gre žičenje prav tako od rok kot izkopavanje cvetnega prahu.

...naše dve hčeri sta se zelo
mimo, hčeri sta se zelo
...Povprečno izkopajo dnevno 450 kg
cvetnega prahu, kar je odvisno od
vrste cvetnega prahu in od tega
koliko časa morajo.

NOVICE IZ ...

...komercialnega oddelka. Poroča Jože Košorok: Ker primanjkuje voska za izdelavo satnic, smo močno zainteresirani za odkup voska. Prosimo vse čebelarje, ki imajo kaj voska, naj ga ponudijo v odkup v naši prodajalni na Miklošičevi cesti, ali pa v skladišču na Linhartovi ulici.

Za sedaj odkupujemo v neomejenih količinah le temne vrste medov, predvsem vse gozdne medove, pa tudi žajbljev in kostanjev. Ostale vrste pa le od kooperantov!

CVETNI PRAH V SATJU — NEKDAJ »RDŽA«

V starih časih so srbski čebelarji imenovali cvetni prah v satju — rdža. To pa pri njih ne pomeni samo to, kar pri nas v dobesednem prevodu in po-menu rjo, ampak tudi nekaj kar je sla-bega, nekaj kar je odveč, kar je na škodo drugega, skratka kar je »rdžavo«.

Ko so proučevalci čebel spoznali, ko-likšen pomen ima cvetni prah pri pre-hrani čebel, zlasti pri negi zalege, so se na vse kriplje trudili, da bi ta izraz za cvetni prah v satju med čebelarji iskoreninili. To se jim je tudi domala posrečilo. Toda ...

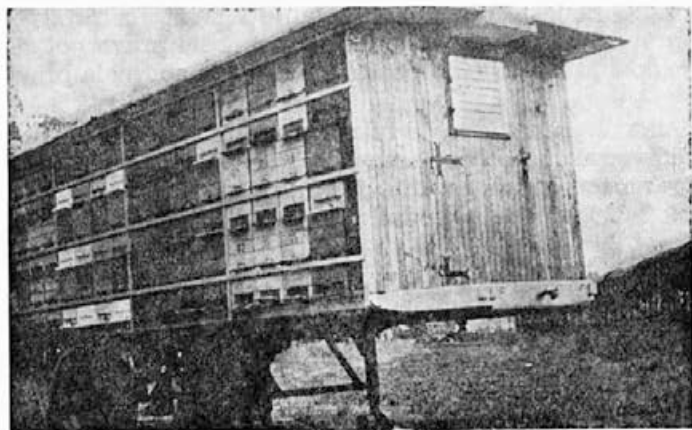
...toda, ali so se res stari čebelarji tako motili? Ali res ni nikoli cvetni prah v satju čebelam v škodo? Ali jih res nikoli ne moti v njihovem razvoju? Ali res nikoli ne predstavlja v panju napoto, ker ga je preveč?

Kar pomislimo, kakšno oviro pred-stavljajo plate cvetnega prahu v satih na vsaki strani zalege pri pomladnem širjenju gnezda! Ali pa, kako raztrese-no zalego mora večkrat zastaviti mlada matica izrojenca, ker je po satju preveč kostanjevega cvetnega prahu! Če po-mislimo na vse to, bi kazalo dati vča-sih starim čebelarjem prav.

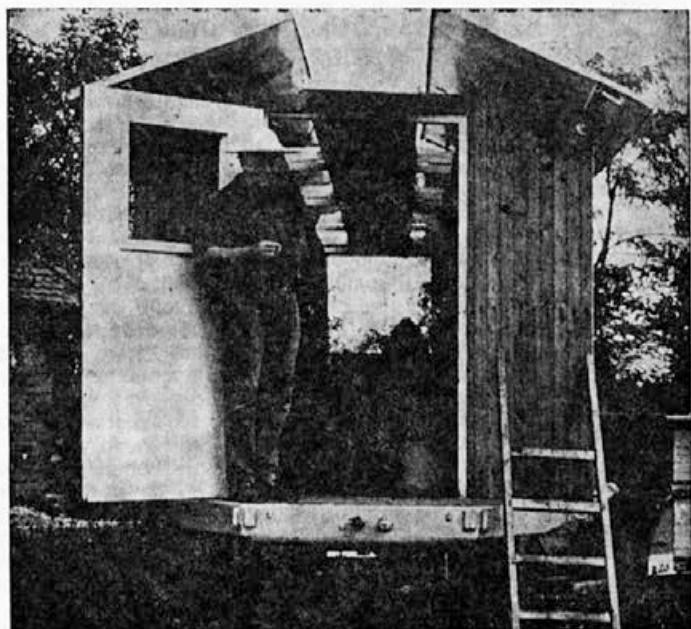
Stane Smrajc iz Šentvida pri Ljubljani je v svojem predavanju opisal svojo avtomobilsko prikolico-čebelnjak, ki si ga je uredil lansko leto. Poudaril je dobre strani te vrste stalnega čebelnjaka, predvsem možnosti hitrega prevoza brez fizičnega napora, ki je potreben za nakladanje in razkladanje panjev; opozoril pa je tudi na slabe strani. Slaba stran je predvsem v tem, da je spomladi preveč panjev na istem mestu, pa še del čebel mora izletavati na nesončni strani, kar povzroča pri njih slabši spolnianski razvoj.

Velike težave so tudi glede registracije prikolice in vozila-vlačilca, je nadaljeval tov. Smrajc, oziroma možnosti nabave poskusnih tablic. Zato je predlagal, naj se ZCDS zavzame pri upravi za notranje zadeve in uredi vprašanja v zvezi z registracijo in plačevanjem letnih taks. Prav tako naj se omogoči čebelarjem-prevaževalcem, da lahko prevažajo čebele tudi ob sobotah in nedeljah, ko je poleti prepovedana vožnja za tovornjake med turistično sezono.

M. M.

Avtomobilska prikolica — čebelnjak čebelarja Staneta Smrajca iz Šentvida pri Ljubljani

Notranjost prikolice - čebelnjaka S. Smrajca

Referat inž. L. Kluna »Panjski sistemi in pridobivanje sortnega medu« ne zaveda neposredno prevažanja čebel na pašo, zato ga bomo objavili posebej.

Sledila je živahna razprava, v kateri so posamezniki konkretizirali in podprli izvajanja predavateljev. Tako so se zavzeli za čimprejšnji osnutek zakona o čebelarstvu, da naj bi bili zdravstveni pregledi zastonj in da ne bo treba plačevati tako kot letos za en vzorec 78,00 din ali celo več; prav tako je neizvedljivo in nesmiselno, da mora čebelar povedati registrsko številko kamiona vnaprej, s katerim namerava prepeljati čebele na pašo, ker večina čebelarjev naroča kamione pri družbenih podjetjih, ki ne morejo vnaprej povedati, kateri kamion bodo poslali za prevoz itd.

Predsedujoči dr. Beniger je povzel glavne misli in poudaril, da bo Zveza začela odločno akcijo, da se razjasni nenormalno stanje v zvezi z zdravstvenimi pregledi čebel in prevozi na pašo in da bo zagotovo našla pravo pot za rešitev kritičnega stanja, ker je mnenja, da bo širša družba le spoznala pravi pomen čebelarstva.

Na predlog predsednika V. Benedičiča je bila formirana skupina, ki naj poskrbi za ustrezen predlog zakona o čebelarstvu. V to skupino so bili imenovani avtorji referatov na tem posvetovanju. Pred končno redakcijo tega predloga pa naj bi imeli čebelarji možnost dati tudi svoje predloge.

Urednik

SAVINJSKI ČEBELARJI USTANOVILI ČEBELARSKO ZADRUGO

Želja čebelarjev v Savinjski dolini po ureditvi razmer z čebelarstvom Mirošan K. K. Hmežad Žalec za kooperacijske odnose, je bil povod lani za znani sestanek 13. januar 1973 v Žalcu. Na tem sestanku so sklenili čebelarji Savinjske doline in njene okolice, da najdejo trajnejšo rešitev za kooperacijsko sodelovanje s K. K. Hmežad Žalec, čebelarstvo enoto Mirošan. Ta želja čebelarjev ni bila izvedljiva, zlasti še, ko je kombinat želel to dejavnost izločiti iz svojega sestava. Doseženi dogovori v preteklem letu s predstavniki kombinata, da se ustanovi čebelarstva zadruga Žalec, niso pripeljali do njene uresničitve, ker se je vmešalo trg. podjetje Medex, da prevzame to družb. čebelarstvo z delavci vred v svoj sestav.

Delavci te čebelarstva enote in čebelarji niso pristali na takšen dogovor med kombinatom in Medexom. Situacija je izzvala znana trenja med čebelarji, kmetijskim kombinatom Žalec in trg. podjetjem Medex.

Nastali razlog je privedel čebelarje v Savinjski dolini do tega, da so ustanovili čebelarstvo zadrugo Žalec z. o. j. 27. julija 1973. brez družb. čebelarstva Mirošan.

Zadeva o nadaljnji usodi čebelarstva Mi-

rosan je dobila svoj epilog na republ. konferenci SZDL in končno na ustavnem sodišču v Ljubljani. Obravnava lani decembra na ustavnem sodišču je dokončno prinesla sporazumno rešitev med obema sprotima strankama, da se je nazadnje vse končalo v najboljšem vzdušju v prid čebelarjem. Družbeno čebelarstvo je prišlo v sestav čebelarstva zadruga Žalec z. o. j. z osebjem, s tem je bil rešen enoletni spor.

Ustanovljena čebelarstva zadruga Žalec z. o. j. Kasze 17. 63301 Petrovče, je imela svoj občni zbor 9. 3. 1974, na katerem so izvolili svoje redne organe upravljanja čebelarjev. Na tem zboru so potrdili pogodbo, katero so pred tem že potrdili organi kombinata, sklenjeno lani konec decembra, o prevzemu družb. čebelarstva in osebja v svoj sestav. Gospodarsko sodišče je izdalo odločbo o vpisu v gospodarski register.

Namen ustanovitve čebelarstva zadruga je, da se zagotovijo čebelarjem-kooperantom pravice do enakopravnega samoupravljanja, odločanja pri delitvi doseženih rezultatov poslovanja in biti voljeni v vse njene organe upravljanja. Dolžnosti čebelarja kooperanta so pa, da izpolnjuje vse svoje pogodbene obveznosti.

Vsak čebelar je lahko član zadruga pod enakimi pogoji, katere mu jamči statut čebelarke zadruga in zakon o združevanju kmetov.

Čebelarja zadruga je pričela z rednim poslovanjem s 1. 3. 1974. Ima na prodaji nakladne panje LR v lastni solidni izdelavi, smukance za cvetni prah, pogače in sladkorno testo z dodatki beljakovin in zdravil proti noseči po desetletnih izkušnjah uporabljanja v družb. čebelarstvu. Zamenjuje

satnice za AŽ in LR panje. Na prodaji ima medico, liker in biopol.

Odkupuje vsako količino cvetnega prahu osmukanca in izkopenca, vosek, matični mleček, med in druge proizvode.

Prizadevanja čebelarjev v Savinjski dolini v preteklem letu so končno uspela uresničiti svoje cilje za boljšo poslovno prihodnost.

Anton Rozman

OPRAŠEVANJE PO ŽUŽELKAH IN NJEGOV POMEN Z NAJŠIRŠEGA VIDIKA

(NADALJEVANJE IN KONEC)

Odnosi med čebelarjem in poljedelcem

Čebelar je pripravljen gojiti čebele, ni pa usmerjen v kupčijo. Celo kadar oddaja čebele v najem, misli le na pridelek medu. Zaradi tega zahteva majhno odškodnino, ker upa, da se mu bodo družine med oprашevanjem okrepile. Na taki podlagi se urejajo pristojbine.

Drugi poljedelec živi morda v predelu, ki ni ugoden za čebelorejo, ali bi celo rabil čebele ob drugem letnem času, pa ne pozna zveze med čebelo in pridelovanjem medu, zahteva pa, da bi za izposojene čebele plačal enako ceno. Čebelar, ki temu poljedelcu ne zna ali noče pojasniti, kakšno je pravo razmerje med čebelo in pridelkom medu, naposled le pristane na enako odškodnino za svoje čebele. Ker pa ve, da od tega oprășevanja ne bo imel koristi, dostavi manj razvite čebele in se tudi nasploh ne potruži za delo. Oprășevanje posevka se zaradi tega ne izvede po pričakovanju, poljedelec ni zadovoljen in ne seže več po tej rastlini. Tako sta oba partnerja oškodovana.

Čeprav zveni čudno, vendar navadno čebelar okleva, da bi postavil višjo ceno za izposojene panje, ne brani se pa poljedelec, da bi plačal višjo odškodnino. Morda se čebelar boji, da bi drug čebelar postavil čebele v nasad za nižjo ceno in mu tako odvzel »njegovo« domeno. Tako ravnanje je povsem nerazumljivo, ker je povpraševanje po čebelah večje, kot pa je ponudba.

Mednarodni servis za oprășevanje

Pogovarjal sem se z mnogimi posredovalnimi uradi za oprășevanje, ki jih

vodijo čebelarji in seveda zastopajo le koristi čebelarjev. Očitno je, da se tako posredovanje ne more uveljaviti, ker je samo enostransko zastavljeno in ne zasleduje tudi višjega pridelka za poljedelca. Urediti je treba primerno odškodnino po uspehu oprășevanja. Navadno ti posredovalni uradi niso dovolj informirani o najboljšem načinu oprășevanja in tudi ne o pravih odšodninah.

Čas je že, da začnemo razmišljati o ustanovitvi mednarodnega servisa za oprășevanje poljedelskih kultur, ki bi lokalnim in regionalnim oprășevalnim uradom pomagal z nasveti in pojasnili. Tak servis bi moral biti pod okriljem **APIMONDIE**, mednarodne družbe za vrtnarstvo in agronomsko vede. V vodilni svet bi morali izvoliti strokovnjake iz področja za poljedelstvo, čebelarstvo, vrtnarstvo in agrarno ekonomijo. Glavni namen bi pri tem moral biti, da imata čebelar in poljedelec enake koristi. Najnovejše in najpopolnejše informacije o uporabi čebel za oprășevanje bi morali upoštevati, da bi lokalnim in regionalnim oprășevalnim uradom pomagali pri določitvi pravilne odškodnine, o številu panjev in o številčni moči družin ter ukrepih, da dosežeta poljedelec in čebelar najvišje pridelke.

S pomočjo takih uradov bi vprašanje odšodnin in oprășevalne akcije zelo poenostavili. S tem pa bi nudili vsemu človeštvu boljše prehrabne možnosti. Združeni narodi in svetovna zdravstvena organizacija pa bi morali podpirati Apimondio in njene oprășevalne servise.

S. E. MCGREGOR (USA v Apiacta 4)
1973, prevedel Julij Mayer

ŠE O CVETNEM PRAHU

SILVO LIBNIK

Dalj časa mi roji po glavi, da bi razodel svoj način pridobivanja cvetnega prahu v naravi.

Ze naši predniki so znali ceniti pomembnost cvetnega prahu v čebeloreji. Tako se je razvijala misel posameznika, kako nadoknaditi v brezpašni dobi to pomembno surovino v razvoju mlade čebele. Imamo priložnost videti, kako intenzivno iščejo in nabirajo naše ljubljene cvetni prah.

Posebno potreben je v zgodnji pomladi, ko matica že močneje zalega. Dotok obnožine pa je zaradi vremenskih razmer še zelo pičel. Zato so naši strokovnjaki po daljših raziskavah odkrili nadomestek cvetnega prahu in sicer soljino moko, mleko v prahu, tudi posneto kuhano mleko se kaj dobro obnese in kvas. Še so sredstva, ki delno nadomeščajo beljakovine, vendar še zdaleč ne dosegajo kvalitete naravnega cvetnega prahu. V ta namen priporočam čebelarjem, naj si ga sami pridobijo v naravi ter ga dajejo v klajo čebelam.

Lesk in jelš je skoraj po vsej naši

domovini več kot preveč. Mi pa gremo z družino ali pa tudi sami na sprehod. S seboj vzamemo vrečko ali več, jih napolnimo z leskovimi ali jelševimi mačicami (prašniki), katerih je v februarju in marcu povsod dovolj. V planinskih krajih pa tudi v aprilu. Najugodnejši so tisti, ki so že precej godni (rumeni) in bodo vsak čas zaprašili. Doma si pripravimo gosto mrežo (ali več) z okvirom. Nanjo stresemo nabrane mačice, postavimo gladek papir tako, da se cvetni prah vsiplje nanj. Vse to pa imamo na toplem v sobi ali v kakšnem drugem zaprtem prostoru, da nam prepih ne odnaša prahu. Vsebinsko je treba od časa do časa premešati, da hitreje odpade zaželeni cvetni prah. V teku treh, štirih dni jih lahko zamenjamo z drugimi mačicami. Tako pridobljen cvetni prah dodamo pogači, katero smo pripravili za dražilno krmljenje čebel. Seveda pride to v poštev le za manjša čebelarstva, pa saj je teh tudi največ.

O shranjevanju cvetnega prahu do jeseni pa morda kdaj drugič.

Jovan Živanović
med svojimi
čebelnjaki

VEZAVA SLOVESKEGA ČEBELARJA

Člane obveščamo, da smo iz tehtnih razlogov opustili posredovanje vezave Slovenskega čebelarja. Naročnike, ki so se doslej posluževali preklicane usluge (vseh je le okoli 36), prosimo, da sprejmejo objavljeno odločitev z razumevanjem na znanje, ker jo narekuje stvarnost.

Tajništvo

JOVAN ŽIVANOVIĆ — SRBSKI DZIERZON

Ob priliki odkritja spominske plošče

30. 1. 1841—1. 12. 1916)

Priznati je treba, da Slovenski čebelar ni dovolj seznanjal svojih bralcev s čebelarjenjem in čebelarskimi prizadevanji v drugih naših republikah kljub temu, da so imeli in imajo tudi tam podobne premike razvoja, napredka in težave kakor pri nas.

Preteklo jesen so vojvodinski čebelarji svečano odkrili v Sremskih Karlovcih (Avtonomna pokrajina Vojvodina) spominsko ploščo enemu najzaslužnejših čebelarjev v Srbiji Jovanu Živanoviću. O njem je bilo kar precej napisanega v Rusiji, Nemčiji, v Italiji, Bolgariji in na Madžarskem. Ker je bilo ob tej priložnosti poleg čebelarskega preporoditelja Živanovića dosti povedanega tudi o razvoju čebelarstva v širšem jugoslovanskem prostoru, bo zanimalo tudi naše bralce nekaj več zvedeti o tem. Glavne misli smo povzeli iz govora, ki ga je imel na svečanem odkritju v Sremskih Karlovcih Radovan Markov.

Vojvodinsko čebelarstvo ima bogato čebelarsko preteklost, saj jim je tamkajšnja čebelja paša naravnost vsiljevala čebelorejo. Kljub temu pa

je bilo čebelarjenje vse do sredine preteklega stoletja še na zelo primitivni stopnji, čeprav so že 1792. leta dosti pisali o naprednem čebelarstvu v »Sloveno-srpskem mesečniku«, ki je bil sicer namenjen kmetom in njihovemu gospodarjenju.

Ko je marca 1875 tamkajšnji gozdar pokazal mlademu profesorju gimnazije v Sremskih Karlovcih Jovanu Živanoviću življenje čebel v svojih panjih in opravila z njimi, ni niti slutil, da je s tem odprl novo obdobje v razvoju čebelarstva ne le v Vojvodini, ampak tudi v širši Srbiji, kateremu je dal novo vsebino mladi profesor s svojo ustvarjalnostjo, iznajdljivostjo in tako postal do danes najzaslužnejši čebelar, čebelarski pisatelj, organizator in čebelarski racionalizator v teh krajih.

Čebelariti je začel z osmimi panji (košnicami), v zelo kratkem času pa je razširil svoje čebelarstvo tako, da je desetletja veljalo za največje in najvzornejše. Imel je po 400 panjev (košnic) svoje konstrukcije in 30 tedaj poznanih panjev na svetu, ki jih je preizkušal in vzporejal. Njegovo čebelarjenje je služilo za izhodišče raziskav, novih prijemov in revolucionarnih posegov. Na podlagi lastnih izkušenj, najnovejših dognanj in spoznanj v Evropi je vnašal med tamkajšnje čebelarje novo tehnologijo čebelarjenja. Dzierzon, Berlepsch, Langstroth itd. so našli s svojimi novimi izkušnjami in teoretičnimi tolmačenji pri Živanoviću svoj veliki odziv. Čebelarjem je že tedaj govoril o Hanemanovi rešetki, o nevarnostih pretiranega zazimljenja, o potrebi mladih čebel za zimo, zamenjavi matice v jeseni in podobno.

Med njegove velike zasluge štejejo njegovo konstrukcijo panja (1881), ki

ga je imenoval »amerikanec«, pa ne zato, ker naj bi mu služil za vzor kateri koli ameriški panj, ampak zategadelj, ker je omogočal lahko, racionalno in uspešno čebelarjenje.

Njegovo strokovno znanje in neugnana ljubezen do čebelarjenja sta ga privedla do tega, da je sprejel mesto predavatelja v karlovški bogoslovni šoli, kjer so organizirali katedro za čebelarstvo že leta 1878. Tam je predaval polnih 26 let, od tega pa 13 let zastonj, kar najbolj zgovorno kaže njegovo nesebično hotenje, da razdaja svoje praktične strokovne izkušnje in teoretična spoznanja novim pokolenjem. To pa je bila tudi ena njegovih najsvetlejših osebnih vrlin. Sam je v svojih spisih poudarjal: »Jaz nisem znal zatajiti svojih velikih užitkov pri čebelah in sem takoj tudi iskal priložnost, kako bi tudi pri drugih razvil to uživanje...« Pri tem pa je nenehno poudarjal ugotovitve Berlepscha: »Predvsem je treba poznati teorijo, sicer ostaneš vse svoje žive dni kvazi čebelar!«

Njegova pripravljenost pomagati razvoju čebelarstva se pa prav tako kaže v njegovem pisanju. Že po enem letu čebelarjenja je začel objavljati svoja dela in kmalu za tem (1877. leta) je izšel v Novem Sadu prvi (in na žalost zadnji pri nas) Čebelarški slovar, ki je odlično služil pri izdelavi velikega jugoslovanskega slovarja, katerega je izdala Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu. Priobčeval pa je svoja dela v hrvatskih, madžarskih, nemških, bolgarskih in ruskih čebelarških glasilih. Višek svojih strokovnih znanj in izkušenj pa je vložil v knjigo »Srpski pčelar«, ki je izšla v Novem Sadu 1893. leta. Po svoji vsebini in načinu pisanja je bila to prva narodna čitanka za čebelarje v srbskem jeziku.

Živanović je bil med ustanovitelji

prvega čebelarškega glasila v Srbiji, ki je izhajal v Beogradu od 1883 do 1885, in potem glavni urednik glasila »Srpski pčelar«, ki je začel izhajati 1886. leta. S svojo avtoriteto in taktom je znal pritegniti k sodelovanju pripadnike vseh narodov in narodnosti Balkana. V glasilu je širil idejo o negovanju dobrih mednarodnih odnosov in povezovanju pripadnikov vseh narodnosti, ki skupaj živijo. Takole piše: »... Treba je vedeti, da čebele in čebelarstvo prinašajo mir, ljubezen in prijateljstvo med narode. Pravi čebelarji ljubijo svoj narod, spoštujejo pa tudi druge narode, čebele pa s svojim življenjem in delom nenehno dajejo primer, da je naša rešitev v skupnem delu in slogi.«

Bil je tudi iniciator in organizator prve čebelarške organizacije v Vojvodini. Že leta 1878 je s pomočjo nekaterih somišljenikov organiziral v Vel. Bečkerek (današnji Zrenjanin) prvo čebelarško skupščino, druga skupščina pa je bila v navzočnosti 200 čebelarjev leta 1883. Oblasti v Budimpešti pa niso hotele odobriti pravil, ker niso želele dovoliti kakršno koli obliko združevanja Srbov. Uspel je šele tretji poskus, ko je bila organizirana 1898. leta »Srpska pčelarska zadruga v Rumi«. Od tedaj pa vse do danes živijo in delajo vojvodinski čebelarji organizirano.

»Večkrat sem rekel in to tudi ponavljam, da mi je najdražji tisti trenutek, ko je prvič zum-zumala čebela v mojem sadovnjaku... Čebela me je očarala in znanost o njej vsega prevzela...« je ponosno zapisal ta veliki čebelar, čebelarški učitelj, gospodarstvenik, kulturni delavec in narodni buditelj, predvsem pa kot človek. Njegova dela še danes navdihujejo in spodbujajo nova pokolenja.

M. Mencej

GOSPODARSKI POMEN ČEBELOREJE V NR MADŽARSKI

PREVOD

Zemljepisna lega in ugodno podnebje dežele, plodna zemlja in bogata flora nudijo čebeloreji od nekdaj dobre razvojne možnosti. Kljub temu pa zadnja stoletja čebeloreji niso pripisovali posebnega gospodarskega pomena. Navadno so čebelarili učitelji in duhovniki, železničarji pa tudi kmetje in delavci. Na splošno so čebelarili le iz ljubezni do čebel z majhnim številom panjev z nepremičnim satovjem. Le malo gospodstev je imelo večje število panjev, ki pa so bili prirojeni po tujih vzorcih na skromno domačo pašo.

Dva faktorja sta v zadnjih 25 letih odločilno vplivala na nagel dvig pridobivanja medu.

V prejšnjih stoletjih sta ledina in strnišča nudila čebelam dobre pašne razmere. Dandanes ledine splošno ni več, strnišča pa se takoj zopet obdelujejo in sta oba dejavnika izgubila gospodarski pomen za čebele.

Dandanes predstavlja akacija (Robinia pseudoacacia) neizčrpno pašo za čebele. Od 65 do 70 % vsega pridelanega medu pridobivamo na akaciji. V prejšnjem stoletju so jo uvozili iz Amerike, da bi utrdili premikajoči se pesek — svižec. Kako naglo se pri nas akacija širi, lahko razvidimo iz tehle podatkov. Leta 1885. je bilo pri nas nekako 37 000 ha akacijevih gozdov, danes pa jih je 267 000 ha. Pomen akacije kot čebelje paše pa se veča z dejstvom, da to drevje cvete v južnih predelih dežele 6 do 8 dni prej, kot v osrednjem delu, gozdovi v severnih pokrajinah in v Bakonijskem lesu pa zopet 6 do 8 dni pozneje. Zaradi tega čebelarji lahko izkoriščajo kratkotrajno medenje akacije vsaj z dvakratnim, če ne celo s trikratnim prevažanjem. Pripominjamo, da so naši akacijevi gozdovi strnjeni in so mnogo obsežnejši, kot vsi akacijevi gozdovi iz vse Evrope skupaj.

Po ocenah inštituta za gozdno gospodarstvo izkoristijo naši čebelarji le 20 % vse akacijevе paše. Inštitut je raziskoval nastajanje medicne v akacijevih cvetovih v raznih predelih naše dežele. Prišel je do zaključka, da se nabere v cvetovih akacije v vseh gozdovih nekako 173 000 ton medicne, kar bi odgovarjalo 86 000 tonam medu.

Dobro razvite družine lahko naberejo izdatne količine medu kljub kratkotrajnemu cvetenju akacije. Prve dneve cvetenja znaša donos 1 do 2 kg medicne dnevno, ki pa se v 6. in 7. dnevu lahko dvigne do 10 kg. Zato je razumljivo, da smo zaradi večkratnega zaporedja izkoriščanja akacijevе paše napravili za prevoz primerno položko na 24 satnikov velike mere. Panj smo povzeli po vzorcu, ki ga je začel leta 1910 uporabljati Szabo BOCZONADI. Njegov satnik je štirikrat večji od satnikov, ki so bili takrat v rabi. V tako velik satnik nanosijo čebele 3 do 4 kg zrelega medu. Vendar je uvajanje tako velikega satnika zelo počasi napredovalo, ker so se čebelarji le težko odrekli priljubljenim satom manjše mere. Šele po osvoboditvi je zadeva ugodnejše napredovala. Deželna centrala čebelarških združenj uvaja od leta 1950. dalje 8 do 10 tisoč položk v čebelorejo.

Pred letom 1945 je bilo pri nas 70 000 panjev velike mere in 120 000 panjev male mere. Danes je razmerje obratno: 370 000 panjev velike mere in 72 000 panjev male mere.

Število čebelnih družin se je v zadnjih 25 letih podvojilo. Z vpeljavo velikih panjev se je močno povečalo prevaževanje na pasišča. Panji imajo ob prevozu prezračevalno mrežo in prostor, kjer se čebele zbirajo v gručo med prevozom. Na pasiščih razpostavljamo panje v večjih ali manjših skupinah, vendar tako, da pasišče nima preveč čebel. Prevoz se opravlja ponoči s tovornjaki. Prevozniška podjetja in deželna centrala podpirata prevaževalca. Prevozniku odobravajo 40 % popust, Zdržna zveza pa poravna polovico prevoznih stroškov tistim čebelarjem, ki oddajajo pridelek medu konzumnim združenjem.

Da bi prevaževanje in pridelek medu še povečali, plačuje deželna centrala 25 % nabavnih stroškov za velike panje. Tako plača čebelar za položko le 600 forintov namesto prave cene 800 forintov. Poleg tega izdelujejo sedaj enoosne prikolice za prevažanje panjev in jih država subvencionira s 47 % nabavnih stroškov, kakor vse druge poljedelske stroje.

Za boljše izkoriščanje pasišč je izdala deželna čebelarška zadruga zemljevid, na

katerem so narisana vsa pasišča in tudi oštevilčena. K zemljevidu spadata dve informativni publikaciji z vsemi potrebnimi podatki. V njih je navedenih 2300 krajev, kjer so pasišča na akaciji, lipi in vrbi večja od 10 ha, kakor tudi kdo je lastnik teh gozdov.

ČebelarSKI zavod Gödöllő objavlja preko radia začetek in konec posameznih paš, da čebelarji pravočasno zamenjujejo pasišča. Po vsej deželi je razmeščenih 86 opazovalnih postaj, ki poročajo tudi o pašnih razmerah izven akacijevega cvetenja.

Centralna zadruga oskrbuje krmilni sladkor in prispeva na kg sladkorja po 3 forinte, da ga čebelar plačuje po 6 forintov. Poleg tega smo uvedli še stimulacijo: kdor odda v 3 letih 10 % več medu, dobi pri kg medu 1 forint višjo ceno, pri še večji oddaji pa celo 1,50 ft višjo ceno za kg prodanega medu.

Leta 1930 je bilo pri nas	290 000 panjev,
v obdobju 1962—66 je bilo	450 000 panjev,
od leta 1970—1972 pa	650 000 panjev.

Donos medu se je večal:

Leta 1952 je bil letni donos	1 500 ton,
1953.—1956. je bil letni donos	4 370 ton,
1962.—1966. je bil letni donos	6 070 ton,
1970.—1972. je bil letni donos	10 800 ton.

Samo leta 1973 smo izvozili 7 000 ton medu. V zadnjih letih smo izvozili 12—20 ton obnožine. Za kg obnožine računamo protivrednost 3,5 kg medu, za kg matičnega mlečka pa protivrednost po kvaliteti 300 do 500 kg medu.

S. KOCSIS, direktor Dež. centrale čeb. zadrug, v Garten 22/1973.

prevedel Julij Mayer

RAZLIČNI NAČINI PRILAGAJANJA ČEBEL V NARAVNEM OKOLJU

Vsako živo bitje uspeva le, če se prilagodi obstoječim življenjskim pogojem okolja. Čebela je zelo prilagodljiva živalca, živi tako v tropskih pokrajinah, kakor tudi visoko na severu. Ravno zaradi prilagoditve na tako različne življenjske razmere so se pač izoblikovala **čebelna plemena** po različnih zemeljskih pokrajinah.

Na splošno je vsem znano, da se v sklopu enega plemena izoblikujejo krajevni tipi, tako imenovani **ekotipi**, ki se po zunanjih znakih nikakor ne razlikujejo med seboj, vendar pa sta njihovo letno življenje in način nabiranja tako zelo prilagojena krajevnim klimatičnim razmeram, da čebela družina utrpí škodo, če jo preselimo v popolnoma drugačno okolje.

Raziskovalec pa je hotel nekaj več spoznati o načinu in razsežnosti, kako se čebela prilagodi novemu okolju. V desetletnih poskusih je preučeval način razvoja in dejavnost čebel v treh krajih, ki so zelo različni v pogledu podnebni in pašnih razmer. Nato je premeščal čebelne družine iz enega kraja v drugega, ter primerjal življenje in uspehe prepeljanih čebel z domačimi.

Za boljše razumevanje poskusov moramo povedati, da je avtor izbral tri kraje, ki ležijo daleč narazen. Prvi kraj je Bures, ki leži v pariški kotlini in ima zmerno podnebne razmere z izrazito zgodnjo paoš.

Drugi kraj je Sabres, ta leži v južnoza-

padni Franciji v bližini Bordoja, ima vlažno toda toplo podnebje. Glavna paša je na jesenskem resju.

Tretja poskusna postaja je Montfavet v južnovzhodni Franciji v bližini Avinjona. Podnebje je vroče in sušno. Čebele imajo v aprilu zgodnjo pašo na sadnem drevju, sledi brezpašna doba do srede junija, nakar je zopet paša na detelji vse do začetka oktobra.

Za poizkuse so uporabljali družine in matice domače črne čebele Nigra. Vsak teden so tončo ugotavljali težo panjev, količino pelodne paše s pomočjo smukačev in razsežnost zalege.

Da bi lahko ugotavljali uspehe, so premestili večje število družin iz zgodnje paše v Bures na jesensko pašo v Sabres in obratno. Za kontrolo so v obeh krajih puščali domače čebele.

V kraju Bures so domače čebele na zgodnji paši do srede julija prinesle po 8 kg več medu kot pripeljane čebele. Tudi peloda so domače čebele nabrale za 6 kg več v času od srede maja do srede julija. Šele v drugi polovici julija se je začela uveljavljati delavnost čebel iz Sabresa. Te čebele so sedaj gojile več zalege in imele konec avgusta skoraj 7 kvadratnih decimetrov več zalege kot domače čebele.

V Sabresu je od julija dalje teža domačih panjev stalno padala, ker so matice močnejše zalegale, toda od začetka cvete-

nja jesenskega resja je bil donos večji in so tudi prinesle 14 kg medu več kot čebele iz Buresa. Na splošno so imele domače čebele v avgustu skoraj 29 kvadr. decimetrov zalege, tuje čebele pa zelo malo.

V drugem poskusu niso več zamenjavali celih družin, ampak samo matice enake starosti. Tudi pri tem poskusu so se pokazale znatne razlike med panji z domačimi maticami in onimi s tujimi maticami.

Iz poskusov je jasno razvidno, da se

čebele tujem okolju niso prilagodile in je zaradi tega nastala škoda za čebelarja. Iz tega pa sledi važno pravilo, da ne smemo čebel presajati v popolnoma nove podnebne in pašne razmere, ker čebele obdržijo tiste življenjske ritme, kot so jih bile vajene v svojem prirojenem okolju in tako ne morejo pravilno izkoristiti pašnih razmer novega okolja.

Po referatu dr. LOUVEAX-ja v Bienewelt 1/1974 povzel J. M.

S KNJIŽNE POLICE

V oceno smo dobili knjigo »Čebelar z nakladnimi panji«, ki jo je napisal Dr. Josef BRETSCHKO s Štajerske čebelarške šole v Gradcu. Knjiga je plod 20-letne eksperimentalne dejavnosti, zato je nepogrešljiv učni pripomoček za vse čebelarje z nakladnimi panji.

Že pri opisu nakladnega panja izstopa zahteva, da uporablja dve vrsti naklad. Izdelani sta iz 20 mm desk, sestavljeni bodisi na roglje ali na utore. Zimska naklada je ojačena znotraj in zunaj s 4 mm lesenitom, vmes še s sodobnim izolirnim materialom. Poletna naklada je brez izolacije.

V poglavju »Čebelna družina kot proizvod medsebojnih odnosov okolja do matice« poudarja avtor zahtevo, da v nakladnih panjih uporabljamo le dvoletne matice, ker so najbolj vitalne. Vrbov pelod z ive pospešuje zaleganje, zato mora imeti matica odslej dovolj prostora za zaleganje. Ob česnjevem cvetenju pa se razvije gradilni nagon, kar zahteva nadaljni poseg v razvoj družine.

Odlika knjige je največ v tem, da prikazuje avtor vse posege v panj preko vsega leta s črteži, ki nazorno prikazujejo, kako širiti gnezdo, kako in kdaj predstavljati ter kje in kdaj dodajati prazno satje ali satnice. Posebno skrbno sta obdelani poglavji »Priprava družin za prezimovanje« in »Kako pripravimo družino za glavno pašo«, ki sta najvažnejši obdobji vsega čebelnega življenja. Tudi druga poglavja so temeljito in smotno obdelana in je knjiga zelo priporočljiva vsem čebelarjem, ki so večji nemškega jezika.

Knjigo je izdal Leopold Stocker Verlag, 8011 Graz, Bürgergasse 11 in stane 48 šillingov.

J. M.

OBJAVA

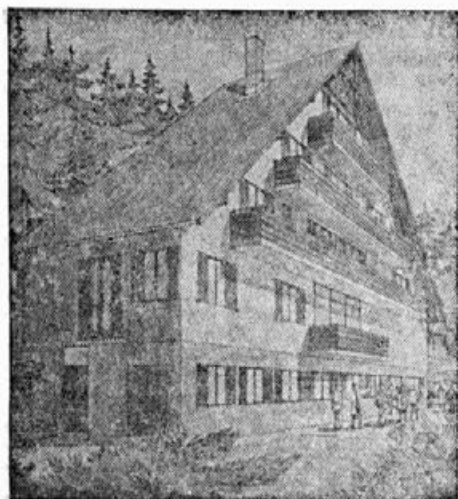
Čebelarско društvo Tolmin obvešča vse čebelarje prevaževalce, ki bi radi pripeljali svoje čebele na pašo na območje tolminske občine, naj ne postavljajo prevlekega števila panjev na nekatera mesta. Zato se vedno obračajte na društvo, da bi bilo število panjev povsod enakomerno porazdeljeno.

Vsak prevaževalec pa mora imeti zdrave čebele, ki so bile laboratorijsko pregledane. Lastniku zemljišča mora pustiti veterinarsko potrdilo. Čebelarje, ki tega ne bi upoštevali, bomo prijavili občinskemu veterinarskemu inšpektorju. Hkrati prosimo prevaževalce, naj svoje čebele odpeljejo, ko preneha glavna paša (lipa).

Enak sklep je bil sprejet tudi na redni seji skupščine čebelarških društev Primorske dne 3. 3. 1974 v Sežani in velja za občine Koper, Sežana, Ilirska Bistrica, Postojna, Ajdovščina, Nova Gorica, Kanal-Brdca in Tolmin.

Predsednik Čebelarškega društva Tolmin
Milan Dobravec

Iz društvenega življenja

V SKLAD

za gradnjo CIC so nadalje prispevali:

Čebelarsko društvo Maribor	3.000.—
Janez Kenk, Stara Vrhnika	40.—
Stane Hiti, Smarjeta	8.50
Ivan Žunko, Litija	12.50
Dušan Mercina, Gor. Radgona	25.50
Lojze Bukovšek, Golo brdo	100.—
Srečo Bogataj, Kranj	50.—
Jožko Šlander, Celje	34.—
Janez Bertoncelj, Škofja Loka	20.—
Brane Kajič, Ljubljana	100.—
Polde Skrjanc, Maribor Tabor	15.—
Julij Mayer, Vevče	1.000.—
Ignac Grom, Vrhnika	700.—
Alojz Čebtron, Tržič	10.—
Člani čebelarske družine Stožice:	
Marija Bizjak	30.—
Andrej Dolničar	10.—
Slavko Fratrik	5.—
Bogo Gimpelj	5.—
Zdravko Kukovič	5.—
Aleš Narat	20.—
Jože Plesničar	5.—
Ivan Razdrh	5.—
Stane Kriče, Ljubljana	50.—
Franc Šlauer, Selnica	17.—
Stane Todorčič, Ljubljana	95.—
Karlo Banjac, Karlovac	10.—
Člani čebelarske družine Šempas:	
Ivan Pravst, Šempas	40.—
Mirko Rijavec	10.—
Anton Mladovan	10.—

Mirko Korsič	10.—
Leopold Remec	10.—
Alojz Marinčič	10.—
Alojz Konič	10.—
Danijel Batič	10.—
Edi Bavcon	10.—
Adolf Peršič	10.—
Mario Bazilj	10.—
Anton Rijavec	10.—
Ljubo Stojanović	10.—
Jože Humar	10.—

Člani Čebelarskega društva Po-
stojna:

Radovan dr. Bratina	100.—
Janko Sever	100.—
Ivan Karbič	100.—
Franc Ostanek	50.—
Janez Matičič	50.—
Franc ing. Likon	50.—
Franc Albreht	50.—
Franc Vovk	50.—
Jože Gerl	50.—
Karel Spetič	50.—
Jože Simšič	50.—
Klavdij Ostrouška	50.—
Karel Srebot	50.—
Franc Kristan	50.—
Rudolf Počkaj	50.—
Matevž Rutar	50.—
Florjan Česnik	50.—
Franc Züst	50.—
Franc Gabrenja	50.—
Janez Zigmund	50.—
Jože Renko	50.—
Franc Šturm	50.—
Tone Počkaj	50.—
Franc Mejak	50.—
Jože Čič	50.—
Jože Nabergoj	50.—
Adolf Milharčič	50.—
Ivan Ostanek	50.—
Ivan Požar	50.—
Mirko Križaj	50.—
Franc Možina	50.—
Edvard Smrdelj	30.—
Rafko Andrejašič	30.—
Jože Oblak	30.—
Jože Plešec	30.—
Franc Tomšič	30.—
Janez Bajc	20.—
Anton Petrovčič	10.—
Anton Krajnc	10.—

Člani čebelarske družine

Gradišče — Lenart	500.—
Skupaj	2.390.—

Vsem darovalcem iskrena hvala!
Urava sklada CIC

IZ ZAPISNIKA

seje UO in NO Saveza pčelarskih organizacija Jugoslavije
v Beogradu dne 16. marca 1964

Delo in sklepi seje so obvezni, ker so navzoči delegati vseh republiških in pokrajinskih čebelarских organizacij. Sprejme se ostavka predsednika dr. Bogoljuba Konstantinovića. Izreče se mu priznanje za dosedanje delo. Posle predsednika vodi dosedanji podpredsednik Aleksandar Draginčić, za podpredsednika se izvoli Prvoslav Nešić.

1. Člani UO so odgovorni za izvedbo nalog v roku, ki je bil določen.

2. Savez organizacija pčelara Srbije (SPOS) določi s Poslovnim združenjem 5 članov, ki bodo dali v presojo načrte za standarde panjev in čebelarskega pribora članom komisije SPOJ, kakor je bilo določeno v Zagrebu 1. 1973. Ti morajo dostaviti dokončni material UO SPOJ do 30. maja 1974. Predložijo se lahko 2 ali 3 tipi panjev, toda z enakim premerom satnikov. Presoditi je treba, kateri proizvajalci bi bili najugodnejši, da bi sprejeli izdelavo panjev in pribora.

3. Komisija za standard in kvaliteto medu (odrejena v Zagrebu) naj dokonča svoje delo izdelave predlogov po zaslišanju republiških in pokrajinskih čebelarских organizacij in Poslovnega združenja do 30. maja 1974.

4. Za preprečevanje in zatiranje čebelnih bolezni in zalege naj vse republiške in pokrajinske čebelarske organizacije imenujejo svoje komisije, ki bodo sodelovale z republiškimi in pokrajinskimi organi uprave o vprašanju načrtovanja preprečevanja in zatiranja čebelnih bolezni in zalege. Zaradi uskladitve pa naj se obračajo na IO SPOJ.

5. Vse republiške in pokrajinske čebelarske organizacije naj takoj sestavijo delovne skupine za izdelavo karte medonosne flore v svoji republiki. Delovne skupine naj zbirajo razpoložljivi material v okviru svojih materialnih možnosti in začno z izdelavo karte. Predstavniki republik — člani UO — naj dajo o tem poročilo na prihodnji seji UO (v drugi polovici junija).

6. Savez organizacija pčelara SRS (SOPS) naj dostavi vsem republiškim in pokrajinskim čebelarskim organizacijam svoj izdelani elaborat za skupščino SRS o vprašanju vključevanja čebelarstva v »Zeleni plan« republike. Vse te organizacije naj zaradi kratkega roka začno čimprej izdelovati svoj elaborat in ga predložiti svojim izvršnim svetom, skupščinam, zbornicam, SZDL in zainteresiranim znanstvenim institucijam in proizvodnim organizacijam. O opravljenem naj vsaka republika po svojem članu UO poroča na prihodnji seji UO (prinesti material). Pčelarski savez Hrvatske naj dostavi vsem republiškim in pokrajinskim čebelarskim organizacijam svoj zadnji prečiščen tekst zakona o čebelarstvu.

7. SPOJ naj v roku 3 tednov dostavi vsem republiškim čebelarskim organizacijam pismeni dogovor s Poslovnim združenjem o nadaljnjem delu za napredek čebelarstva v okviru intencij »Zelenega plana« in to na podlagi do sedaj dogovorjenega:

— da bo SPOJ predstavnik jugoslovanskega čebelarstva pri Apimondiji; k posameznim vprašanjem, kjer je zainteresirano tudi Poslovno udruženje, se vključijo tudi njegovi člani;

— da bodo kooperanti Poslovnega udruženja in njegovih članov obvezno člani društvenih čebelarских organizacij; stremeti pa je treba za tem, da

bodo člani društvenih organizacij na podlagi kooperacije stopili v poslovne stike s članicami Poslovnega združenja;

— dogovor naj bi tekel v okviru koordinacijske skupine predstavnikov SPOJ in Poslovnega udruženja in to preko predvidenega odbora fonda za napredek čebelarstva, v katerem bi bili razen predstavnikov SPOJ in Poslovnega udruženja tudi predstavniki SSRN in gospodarske zbornice.

8. Za kodeks naj se predloži o opravljenem poročilu na prihodnji seji UO. Zadolžen je tovariš Šakota, da poda o tem poročilo, potem ko bo predhodno dobil mišljenje republiških in pokrajinskih čebelarских organizacij.

9. Sklepi UO SPOJ naj se objavljajo v čebelarских glasilih; koristno bi bilo, da bi se sej UO udeleževali uredniki čebelarских in kmetijskih časopisov in predsedniki republiških in pokrajinskih čebelarских organizacij.

10. Prihodnja seja UO SPOJ bo okoli 22. junija 1974 v Beogradu in bo trajala 2 dni; drugi dan bo skupna seja z UO Poslovnega udruženja.

11. Višina članarine SPOJ za leto 1974 je bila določena l. 1973 na letni skupščini v Novem Sadu (za Slovenijo 2.400 din).

12. Kotizacijo Apimondiji plača od leta 1974 dalje SPOJ.

13. Republiške in pokrajinske čebelarские organizacije naj se vključijo v akcijo »Zelena panorama« TV Sarajevo. Imena 20 svojih kandidatov za najboljše čebelarje naj čimprej pošljejo reviji »Selo«.

14. Pooblašča se SPOJ, da plača dnevnice in potne stroške članom UO tistih republiških zvez, ki nimajo finančnih sredstev.

»IZBIRAJMO NAJBOLJŠE ČEBELARJE«

je naslov akcije, ki jo je organizirala RTV Sarajevo, revija za kmetovalce »SELO« in nekatere druge gospodarske organizacije.

Sarajevska televizija je s svojo oddajo »Zelena panorama«, v kateri prikazuje kandidate za naslov najboljšega čebelarja in njihova čebelarstva, vzbudila veliko zanimanje med jugoslovanskimi čebelarji. O tem govorijo številna pisma čebelarjev iz vseh krajev Jugoslavije, v katerih pozdravljajo akcijo, ki ima nedvomno izreden pomen za napredek našega čebelarstva in popularizacijo čebeljnih pridelkov.

Velik odmev med čebelarji je vzbudil organizatorje, da so od prvotnih 20 čebelarjev, ki naj bi prišli v ožji izbor za naslov najboljšega čebelarja Jugoslavije, predvideli še nadaljnjih 120—150 čebelarjev, ki bi dobili priznanja v obliki značk, diplom in skromnih nagrad. Dvajset najboljših bo dobilo diplomu in za nagrado 7-dnevno študijsko potovanje po sosednjih državah z razvitim čebelarstvom.

Predvideno je, da bo akcija (ki pa ne bo zadnja, saj planirajo za prihodnje leto podobno akcijo med čebelarскими krožki) zaključena s podelitvijo nagrad in priznanj v septembru na Mednarodnem sejmu sadja in zelenjave v Novem Sadu, kjer naj bi bila tudi razstava proizvodov nagrajenih čebelarjev. Prvič naj bi bil na tem sejmu organiziran tudi »Dan čebelarstva«, spremljan s predavanji iz čebelarские tematike.

L. Klun

OBVESTILO

Plemenilna postaja A. Janše pod Zelenico bo delovala v času od 20. maja do 30. avgusta. V tem času sprejemamo plemenilnike z mladimi maticami za oprashi-
tev vsak dan.

Če ima čebelar svoje prevozno sredstvo, naj jih pripelje na naš naslov. Po železnici naj jih pa pošlje na postajo Lesce-Bled; oboje pa po predhodnem pismenem ali ustnem obvestilu.

Oprašene matice bomo predvidoma vračali po preteku 15 dni na enak način, kakor jih bomo prejeli. Pri tem pa posebej opozarjamo na naslednje: Vsaki pošiljki je treba priložiti zdravstveno spričevalo. Plemenilniki morajo biti sistema »Zander«. Čebele morajo biti ločene od trotoev, sicer jih bomo vračali.

Interesenti, ki nameravajo poslati svoje matice za oprashi-
te, naj javijo približno število matic in dan dostave vsaj 14 dni prej.

Cena oprashi-
te bo za vsak dostavljeni plemenilnik 3 din.

Čebelarjem, ki bodo želeli kupiti plemenske matice iz rodu »Zelenica«, bodo na voljo od 10. junija do 10. septembra. Naročila sprejemamo!

Plemenilna postaja se bo strogo ravnala po določbah Poslovnika Plemenilne postaje A. Janše pod Zelenico, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju št. 4, leta 1968.

Plemenilna postaja A. Janše pod Zelenico
64274 Zirovnica, Rodine 18

OBVESTILO ČEBELARJEM

Plemenilna postaja »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici bo letos delovala od 15. maja do 15. avgusta.

Plemenilnike z maticami bomo v tem času sprejemali in oddajali vsako sredo od 17. do 19. ure in vsako nedeljo od 8. do 11. ure na plemenilni postaji.

Plemenilniki morajo biti sistema ZANDER, ker jih drugače ni možno namestiti v postajne hramčke.

Čebelarjem, ki želijo kupiti matice naše plemenilne postaje, bodo na voljo od 30. maja do 30. avgusta. Kdor želi kupiti več kot 5 matic, naj pošlje naročilo mesec dni prej. Matice bo mogoče sprejeti v času, ki je določen za sprejem in oddajo plemenilnikov. Po predhodnem obvestilu z navedbo dneva in ure pa lahko po želji.

Na željo bomo pošiljali matice tudi po pošti, in sicer po povzetju.

Vodstvo plemenilne postaje se bo v splošnem strogo ravnalo po poslovniku plemenilne postaje »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici, ki je bil objavljen v Slovenskem čebelarju št. 12, leta 1969.

Prijave in želje sporočite na naslov: IVAN STARE, 61240 KAMNIK, Kovinarska 8 b.

Plemenilna postaja »Josipa Verbiča«
Kamniška Bistrica

ČLANE (naročnike) SLOVENSKEGA ČEBELARJA,

ki še niso poravnali svoje članarine (naročnine) vljudno prosimo, da to store čimprej, in sicer naj jo poravnajo pri blagajniku svoje čebelarske družine ali nakažejo s pošto položnico na naslov Zveze čebelarskih društev Slovenije, na tekoči račun 50101-678-48636. Člani ljubljanske družine pa naj jo vplačajo pri Zvezi, Ljubljana, Cankarjeva 3/II.

Tajništvo

OBVESTILO ČEBELARSKE DRUŽINE DOLSKO

Obveščamo vse člane čebelarje, ki nameravajo pripeljati svoje čebele v kostanjevo pašo na območje Laz, Slapnice in Senožeti, da si pravočasno priskrbijo dovoljenje naše družine.

Prošnjo je treba vložiti do 20. maja pri predsedniku čebelarske družine Viktorju Pušniku, Laze št. 1, pošta Dol pri Ljubljani. Prošnji naj se obvezno priloži zdravstveno potrdilo pristojnega veterinarskega inšpektorja o zdravju in številu pregledanih čebelnih družin.

Brez dovoljenja ne sme pripeljati noben čebelar svojih ali tujih čebel na območje naše družine. Proti eventualnim kršilcem bo družina ukrepala po obstoječih predpisih.

Vsak čebelar, ki se bo pismeno prijavil, naj priloži dopisnico z napisanim svojim naslovom za odgovor.

Pristojbina po panju je 1 dinar, kar bodo čebelarji plačali družini še pred razkladanjem panjev. Polovica ostane družini, drugo polovico pa bomo odvedli v sklad za gradnjo čebelarskega izobraževalnega centra.

Na panjih morajo pustiti svoj točen naslov in število pripeljanih panjev zaradi kontrole.

Opozarjamo vse zainteresirane čebelarje, da je pašni okoliš Senožeti — Jevnica vsako leto močno preobremenjen. Na tem območju se nakopiči čez 5.000 panjev. Drugi obširni predeli kostanjeve paše pa so skoraj brez čebel.

Zaradi domačih stalnih čebelarjev s čez 100 panji čebel smejo prevaževalci pripeljati svoje čebele na kostanjevo pašo šele ob začetku cvetenja in nikakor ne prej. Po končanih kostanjevi paši pa morajo vse pripeljane čebele takoj in brezpogojno odpeljati. Dogaja se celo to, da nekateri prevaževalci puščajo svoje čebele na pasišču in več tednov po končanih kostanjevi paši v škodo domačih čebelarjev.

Predsednik:
Viktor Pušnik

OBJAVA

Čebelarska družina Nova Štifta pri Gornjem gradu je na svoji seji dne 30. 12. 1973 sprejela sklep glede prevoza čebel na gozdno pašo na področje Nove Štife, in sicer:

1. Kdor namerava pripeljati čebele na področje Nove Štife, se mora pred prevozom javiti vodstvu čebelarske družine Nova štifta, da se mu odobri stojišče.
2. Predložiti mora potrdilo pristojnega veterinarja o zdravstvenem stanju družin. Šele potem se mu bo dalo dovoljenje za dovoz na pašo.
3. Čebelar, ki se ne bo ravnal po gornjih navodilih, bo prijavljen pristojnim oblastem v nadaljni postopek.

PRODAM

1.800 kg akacijevega medu po 20,50 din in 120 kg čistega voska, v glavnem iz topilnika, po 50,00 dinarjev. — PETAR CERAR, 52310 BUZET, SV. DONAT 20.

večjo količino prvovrstnega voska. Cena po dogovoru. — JOŽE BEDEK, BUDINCI 6, p. SALOVCI.

večjo količino prvovrstnega voska; cena po dogovoru. JOŽE BEDEK, BUDINCI št. 6, 69204 ŠALOVCI.

15 naseljenih in 12 praznih AŽ panjev na 10 satov ter čebelnjak za 27 AŽ panjev po ugodni ceni. Luka Krašovec, 61000 Ljubljana, Moškričeva 32.

NA OBČNEM ZBORU ČEBELARSKEGA DRUŠTVA MORAVČE SMO SPREJELI POMEMBNE SKLEPE

Na občnem zboru, ki je bil 13. januarja t. l., je dal obračun svojega dela upravni odbor. Iz poročil je bilo razvidno, da je upravni odbor opravil vse sklepe lanskega občnega zbora. Tako je v preteklem letu društvo organiziralo več pomembnih strokovnih predavanj, med drugimi o novi tehnologiji čebelarjenja, o pridobivanju cvetnega prahu, matičnega mlečka, voska, medu, o čebelnih boleznih in podobno. Organiziran je bil čebelarški krožek in je začel že v prvem letu obstoja dobro delati. Za začetek je društvo kupilo krožku 4 nove AŽ panje in dve čebelni družini s kompletnim satjem. Krožek si je pa s pomočjo osnovne šole Jurij Vega v Moravčah, pri kateri je organiziran in s pomočjo podjetja Medex iz Ljubljane naredil lep čebelnjak za 12 AŽ panjev, kar bo za sedaj zadostovalo. Krožek pa si je tudi sam nabavil dve čebelni družini.

Kakor vsako leto, tako je društvo tudi v letu 1973 organiziralo čebelarstvo prireditve — čebelarški tabor. Prireditve je dobro uspela v moralnem in finančnem pogledu. Pet društvenih članov se je udeležilo Janševe proslave na Dunaju, veliko število čebelarjev pa Janševe proslave na Breznici.

Ker je v preteklem letu naš čebelarški tabor dobro uspel v finančnem pogledu, je

bil sprejet sklep, da tudi v letošnjem letu prispevamo v sklad za gradnjo ČIC-a na Brdu 2.000,00 din. Takšen znesek smo do sedaj nakazali že tretjič in se tudi v prihodnje ne bomo odrekli dajati v ta namen. Občni zbor je bil mnenja, da naj bi tudi druga društva, predvsem tista, ki so doslej malo ali celo nič prispevala za gradnjo ČIC-a, pregledala svoje blagajne in prispevala svoj delež. Prav tako je bilo soglasno mnenje, da naj bi tudi družbena skupnost dala svoj delež za gradnjo, predvsem iz virov republiškega sklada za pospeševanje kmetijstva, saj je čebelarstvo pomembna veja kmetijstva in nudi skupnosti več koristi kot samemu čebelarju.

Z oziroma na nekajletnih slabih letin za čebelarje je bil sprejet sklep, da se bo v letošnjem letu lotil vsak čebelar sajenja, sejanja in gojenja medečih rastlin in drevec, ter si tako v svojem domačem kraju zboljševal čebeljo pašo.

Opravljen delo v preteklem letu je dokaz uspešnosti in prizadevnosti upravnega odbora, za kar mu je izrekel občni zbor priznanje in pohvalo z željo, da svoj mandat prevzame še za leto dni in dosedanje svoje delo nadaljuje.

Društveni tajnik:
Peter Grabnar

Člani čebelarškega
društva Moravče

KUPIM

čebele v AŽ panjih, kakor tudi v kranjičih. Ponudbe z navedbo zadnje najvišje cene pošljite Julijanu Švarča, Vojkova 11, 65000 NOVA GORICA.

FRANC MAVSAR

Čebelarška družina Dolenjske Toplice je 20. decembra lani zgubila enega svojih najstarejših članov. Po kratki bolezní je umrl Franc Mavsar, upokojeni mizar iz Rumanje vasi št. 29. Rodil se je 1. 4. 1899 in se je s svojimi petindvajsetimi leti začel

ukvarjati s čebelami.

Vse življenje je bil zaveden Slovenec in med ljudmi priljubljen, kar je dokazal tudi njegov pogreb.

Čebelarji se mu za njegovo delo v čebelarški družini zahvalujemo, njegovim sorodnikom pa izrekamo naše iskreno sožalje.

ČD Toplice

FRANC MLINSEK

Neizprosna je narava s svojo zakonitostjo, da mora umreti vse, kar se je rodilo in kar smo imeli radi. Tako je odšla v preteklost znana velenjska osebnost, povsod spoštovan in cenjen učitelj Franc Mlinsek.

Težko smo se poslovili od človeka, ki je bil zares pravi človek, ki je v odnosih do drugih, posebno pa še kot učitelj in kulturno-prosvetni delavec pokazal vso tisto humanost in pristnost, ki jo danes tako pogosto pogrešamo.

Življenjska zgodovina pokojnega tovariša Mlinška, ki se je začela pred 83 leti v Doliču pri Mislinju in se potem nadaljevala v Velenju v rudarski družini, kjer se je tudi končala, je bila po svoji obliki in vsebini zelo pestra, bogata in en sam nepretrgan delovni dan.

Že v zgodnji mladosti se je odločil za učiteljski poklic. Po končanem šolanju je začel svojo pot v Šmiklavžu pri

Slovenj Gradcu, nato se je za nekaj let ustavil na Ponikvi pri Žalcu, leta 1925 pa se je vrnil v svoje ljubljeno Velenje. In temu svojemu malemu rojstnemu kraju je posvetil vse svoje sile, vse svoje življenje.

Z njim pa je legla v grob markantna čebelarška osebnost, saj je bil več kot pol stoletja v ospredju vsega čebelarškega dogajanja v Šaleški dolini. Že v zgodnji mladosti se je kot velik ljubitelj narave odločil za čebele in jim ostal zvest vse svoje življenje. Bil je tudi ustanovitelj prve čebelarške družine v Velenju in bil njen vodja skoraj 40 let. Ker je bil izkušen čebelar, so se okrog njega zbirali mladi in stari čebelarji in rad jim je razdal svoje bogato znanje.

Tiho in mirno, kakor je bilo vse njegovo življenje, je odšel od nas. Spomin nanj pa bo ostal svetel in živ. Ko bodo na pomlad čebele spet izletavale na prvo pašo, ne bo več njegovih skrbnih oči, ki bi jih gledale in se jih veselile. Večno uspavanko mu bodo pele le tiste osamljene, ki bodo zašle na cvetove, ki bodo rastle na njegovem grobu.

Slava njegovemu spominu!

Družina Velenje

DRAGO MAR

Dne 29. oktobra 1973 je med ptujskimi čebelarji odjeknila žalostna vest, da se je za vedno poslovil od svojih najdražjih in od čebelic, ki jih je zelo ljubil, čebelar Drago Mar.

Rodil se je 11. novembra 1907 v Ptuj. Izučil se je za avtomehanika,

nato pa je imel zasebno avtomehanično delavnico. Kakor vsem zavednim Slovencem, tako tudi njemu druga svetovna vojna ni prizanesla; bil je izgnan s svoje rodne zemlje. Po vojni se je vrnil v Ptuj, kjer je bil imenovan za direktorja takratnih strojnih delavnic, katere so prav po njegovi zaslugi prerasle v veli-

ko podjetje »Sigma«. Pred dvema letoma je šel v zasluženi pokoj, ker je čutil, da mu zdravje slabi.

Cebelariti je začel leta 1950. Od tedaj je bil tudi redni član čebelarске organizacije. Bil je večletni odbornik čebelarске družine Ptuj.

Veliko se je ukvarjal s selekcijo matice, saj so v njegovem čebelnjaku matice iz raznih krajev Slovenije, med drugim tudi iz znane plemenilne postaje Zelenica.

Mnogo je delal na pridobivanju cvetnega prahu in matičnega mlečka, saj mu je ravno to podaljšalo nekaj let življenja, nam čebelarjem pa je dokazoval, kako visoko vrednost in učinek imata za človekovo zdravje cvetni prah in matični mleček. Imel je tudi lasten mikroskop, s katerim je ugotavljal in raziskoval čebelne bolezni.

Ob tej priložnosti izražamo ženi pokojnega Draga globoko sožalje ter ji želimo trdnega zdravja, da bi lahko svoje čebelice še naprej skrbno negovala.

Čebelarско društvo Ptuj

IVAN ZAJC

Dne 8. februarja 1974 je neizprosna smrt kruto posegla med nas čebelarje in iztrgala iz naše sredine povsod priljubljenega in vedno nasmejanega tovariša Ivana Zajca.

Rodil se je na Velikem Obrežu 24. oktobra 1914 kot sin kmeta in

čebelarja. Cebelaril je v AZ panjih od leta 1946. Bil je tajnik Čebelarске družine Dobova-Kapele, pa blagajnik čebelarскеga društva Brežice in predsednik gasilskega društva Veliki Obrež, razen tega pa je gospodaril na velikem posestvu.

Pogreb je bil veličasten, Dobova doslej kaj takega še ni videla.

Ivan je bil vzoren mož in skrben oče svoji družini, nam pa dober tovariš. Njega smo pokopali, ostale pa so njegove čebele in globoka rana v naših srcih. Obdržali ga bomo v dobrem spominu. Njegovi družini pa izrekamo iskreno sožalje.

Za čebelarско družino
Dobova-Kapele
Ivan Jurkas

IVAN ČUJEC

Dne 4. septembra 1973 — bil je lep sončen popolan — smo se na pokopališču poslovili od tovariša Ivana Čujca, ki je mnogo prezgodaj zapustil naše vrste. Morda je tiha idila kmečkega uljnaka, mimo katerega ga je vodila pot kot partizanskega borca

— v poslovnem govoru smo med drugim slišali, da se je zgolj po naključju rešil pokola na planini Golobar nad Bovcem — vzbudila v njem veselje do čebel, ki naj bi mu bile več kot vir dohodka, razvedrilo in uteha v težkih dneh.

Cebelariti je začel po vojni. V rojstnem sončnem Zatoľminu si je zgradil lep čebelnjak in ga kmalu napolnil s panji. Za čebele je pokazal izredno skrb. Od njih ni pričakoval toliko gmoťnih koristi kot razvedrila in pozneje pozabe na bolezen, ki je načela njegov organizem in ga pripeljala do prezgodnjega groba. Zlasti v začetku, dokler je bil še razmeroma zdrav, je bil aktiven član upravnega odbora čebelarскеga društva Tolmin.

Na zadnji poti so ga spremljali ne le čebelarji, temveč tudi vaščani, kar dokazuje priljubljenost v vasi. Zapustil je vdovo, sina in hčerko.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Tolmin

JOŽE MESARIČ

Zahrbtna bolezen je iztrgala iz naših vrst prizadevnega čebelarja, rednega naročnika Slovenskega čebelarja in neumornega izdelovalca satnice Jožeta Mesariča. Za zasluge na področju čebelarstva je bil odlikovan z odličjem Antona Janše III. stopnje.

Čeprav je bila njegova življenjska pot težka in ga je mučila njegova zavratna bolezen, je marljivo opravljal svoje čebele, kjer je našel uteho in življenjsko srečo.

V imenu čebelarске družine se je od pokojnika poslovil predsednik Jože Černejšek, pokojnikov ženi in otrokom pa

je povedal nekaj tolažilnih besed, njemu pa zaželel lahek počitek v domači zemlji, ki jo je nadvse ljubil. Na grobu pa mu bodo pele svojo neminljivo pesem: zum-zum!

Jože Černejšek,
Čebelarica družina Poljčane

MATIJA KLEMENČIČ

Čebelarji čebelarkega društva Gornja Radgona smo se 3. 2. 1974 poslovi na Kapeli od enega naših najstarejših čebelarjev Matije Klemenčiča iz Hrastje Mote.

Rojen je bil 2. 9. 1888 v Hrastje Moti. Dočakal je 86 let. Izviral je iz kmečke družine. Čebela-

riti je začel že s 13 leti. Skupno je čebelaril več kot 70 let. Ko je imel največ družin, je imel tudi po 100 panjev čebel. Zgodaj se je oprijel AZ panja. V mladih letih je rad poslušal predavanja čebelarkega učitelja Jurančiča. Tudi sam je svoje čebelarsko znanje rad prenašal na mlade. Vedno je vsakemu pomagal

z dobrimi čebelarskimi nasveti. Sam je imel vedno res dobre čebele. Čeprav je imel težave kot kmečki človek, je bil vedno dobre volje. Bil je večkrat član upravnega odbora našega društva. Seje je redno obiskoval. Pogosto se je z avtobusom pripeljal na sestanke, marsikateri mlajši, ki ima svoj avto, pa na sestanek ni prišel. Bil je izvedenec za čebelne bolezni. Pogosto je mlajšim čebelarjem pripovedoval tako rekoč »bajke o medenju ajde«. Dobro je vedel, kako je nekdanja ta belocvetoča rastlina v jeseni medila ter tudi napolnila medišča čebelnih družin. Pokojni Matija je bil reden naročnik Slovenskega čebelarja. Čebelaril ni samo doma, ampak je čebele tudi prevažal na kostanj, smreko, jelko na Pohorje ter tudi na Kozjak. Za svoje vestno in požrtvovalno delo je prejel odlikovanje Antona Janše tretje stopnje.

Čebele mu bodo ostale zveste še po smrti. Na njegovem grobu bodo zrastle cvetlice. Čebele bodo priletele nanje.

Ob njegovem odprtem grobu mu je v slovo spregovoril v imenu čebelarkega društva Gornja Radgona društveni predsednik ter se mu zahvalil za vse, kar je storil za napredek čebelarstva v svojem kraju.

Predsednik čebelarkega društva
Anton Novak